

Pääallystö- lehti

2/2020 HUHTIKUU

90 1930
2020
VUOTTA
EDUNVALVONNAN ETURINTAMASSA

**Puheenjohtaja-
päivät siirtyvät
syksyyn**

17 >

**Uudet edun-
valvojat opissa**

22 >

**Korona pakotti
etätöihin**

25 >

SUOMEN ALIUPSEERI 1930-44,
ASEMIES 1945,
SAULI 1946-53,
ALIUPSEERI 1954-74,
TOIMIUPSEERI 1974-89.

PÄÄLLYSTÖLIITON ÄÄNENKANNATAJA

90. vuosikerta
ilmestyy 6 kertaa vuodessa.
ISBN 0788-8554

PÄÄLLYSTÖLEHTI 2020

aineisto-	ja ilmestymispäivät	numero	aineisto	ilmestyy
3	20.5.	11.6.		
4	19.8.	10.9.		
5	7.10.	29.10.		
6	18.11.	10.12.		

Aineiston voi toimittaa päätoimittajalle tai toimitussihteerille alla oleviin sähköpostiosoitteisiin. Toimitus päättää julkaisukynnyksestä. Kirjoittajat vastaavat omista kirjoituksistaan.

TOIMITUS:

Laivastokatu 1 b
00160 HELSINKI

PÄÄTOIMITTAJA:

Juha Susi
juha.susi@paallystoliitto.fi

TOIMITUSSIHTEERI:

Matti Vihurila
Puh. 040 518 6672
matti.vihurila@hotmail.fi

VAKITUISET AVUSTAJAT:

Marko Jalkanen
Puh. 040 301 9295
marko.jalkanen@paallystoliitto.fi

Antti Kymäläinen
Puh. 040 828 2758
antti.kymalainen@kolumbus.fi

Jukka Mäkinen
Puh. 050 594 4613
jukka.makinen@paallystoliitto.fi

Jaakko Levä
Puh. 040 301 9294
jaakko.leva@paallystoliitto.fi

Arto Penttinen
Puh. 050 443 1409
arto.penttinen@paallystoliitto.fi

Mika Räisänen
mika.raisanen@paallystoliitto.fi

OSOITTEENMUUTOKSET:

Puh. 040 301 9290
toimisto@paallystoliitto.fi

Osoitelähde: Päällystöliiton
jäsenrekisteri

SISÄLTÖ

VAKIOPALSTAT

- 9 ■ SANAN SÄILÄ
10 ■ PÄÄLUOTTAMUSMIEHET
12 ■ RAJA
17 ■ JÄRJESTÖPÄÄLLIKÖ
33 ■ LIIKUNTA
34 ■ EVP

Kuva: Juha Saari

LAPIN OPISTOUPSEERIEN KUULUMISIA s. 20

- 6 Valmius, valmius ja valmius
12 Työajan lisäystunneista selvyys rajalla
23 Tunnustusta osaaville opistoupseereille
26 Fyysisen toimintakyvyn uusittu normi
32 Opistoupseerista valtion kyberturvallisuusjohtaja
35 Estä identiteettivarkaus

Kansi: Merivoimien varikon räjähdetaraston päällikkö, yliluutnantti Harri Vuori näyttää mallia fyysisen toimintakyvyn testiin kuuluvassa taakankannossa.

Kuva: Matti Vihurila

Saartorenkkaan tuolta puolen

Kuva: Marko Jalakanen

Elämme tällä hetkellä historiallisia aikoja. Pilliin on vihelletty ja valmiuslain suomia toimivaltuuksia on aktivoitu käyttöön. Viestimet suoltavat tuutin täydeltä uutisia koko ihmiskunnan yhteisen vihollisen, koronan, maailmanvalloitusmatkasta. Kansalaisten liikkumista on rajoitettu, rajoja on suljettu ja sisärajarastukset on palautettu sekä Uusimaa eristetty muusta Suomesta. Puhumattakaan talouden syöksykierteestä, terveydenhuoltojärjestelmämme taistelusta virusta vastaan tai koulujärjestelmän haasteista, joista osumansa ovat saaneet myös lukuisat lapsiperheet. Poliisit, rajamme vartijat, sotilaat, koko turvallisuusala yhdessä muiden sektorien kanssa käy viivytystaistelua ajan voittamiseksi ja yhteiskuntamme selviytymiseksi. Edellisen kerran Suomessa on poikkeuslainsäädäntöä käytetty sotien aikana. Valitettavasti ilman tappioita ja uhreja ei tämäkään sota pääty. Nyt meitä kaikkia tarvitaan ja jokaisen tulee kantaa kortensa kekoon, vaikka sitten pysymällä kotona ja pitämällä huolta hygieniasta, jotta saamme aikaan torjuntavoiton, tämän päivän talvisodan ihmeen. Tuon voiton jälkeen meillä on edessä jälleenrakentamisen aikakausi, ja toivottavasti senkin aikana osaamme puhaltaa yhteiseen hiiheen ja ottaa käytäntöön vaikeina aikoina hyvin tuloksin koeponnistettuja käytänteitä. On harmillista, että usein jonkun hyvän asian syntyminen kättilönä toimii jokin ikävä tapahtuma tai onnettomuus, oli sitten kyseessä ohjesäännön, normin tai käytänteen uudistaminen. Niin on nytkin. Tässä poikkeavassa tilanteessa etätö elää omaa nousukauttaan ennennäkemättömällä volyyymilla. Me sotilaat varsin hyvin tiedämme,

että maailman on pakko pyöriä poikkeusolosuhteissakin. Nyt on ollut pakko yhteensovittaa työ- ja perhe-elämää. Pakko on euroakin voimakkaampi motivaattori. Nyt pitäisi viimeistenkin epäilevien Tuomaiden huomata, miten loistava työteon mahdollistaja etätö on. Toki kaikkea ei voi etänä tai paikkariippumattomasti tehdä, mutta paljon voi, enemmän kuin ennen uskottiinkaan. Se on nyt koeponnistettu. Toivottavasti koronasta voisi jäädä jälkeen jotain positiivistakin, uusi etätö ja paikkariippumattoman työn aidosti mahdollistava aikakausi.

Tätä kirjoittaessani olemme sopimuksettoman tilan kynnyksellä, mutta toivottavasti tätä lukiessanne meillä on uusi valtion virka- ja työehtosopimus neuvoteltuna ja siedettävien työrauhan ehdoin. Tällä hetkellä valtion virkamiehet ja itseasiassa koko julkinen sektori joustavat pitäessään yhteiskuntaamme yllä ja olemme ansainneet saman tasoisen yleistä linjaa noudattelevan sopimuksen kuin muutkin. Vastuullisuuden nimissä emme ole muuta tässä tilanteessa pyytäneetkään. Palkkansa se on virkamieskin ansainnut. Koronaa ei voida käyttää ratsuna julkisen sektorin muita pienemmälle palkkaratkaisulle. Takana on kuitenkin lihavia vuosia, joiden tulos on otettu julkisen sektorin työntekijöiden selkänahasta tai paremminkin lompakosta.

Me selviämme tästä, yhdessä ja yhteistyöllä. Yhteiskunta nousi jaloilleen finanssikriisin jälkeenkin ja aiemmat sukupolvet ovat nostaneet Suomen pystyyn aivan eri mittakaavan kriisistä, sodasta 75 vuotta sitten. Varuskunnassa itsekkin kasvanutta *Pave Majjasta* lainaten: "Pidä huolta!"

Jyrki Lukkarinen
puheenjohtaja

PÄÄLLYSTÖLIITTO RY.

Laivastokatu 1 b, 00160 HELSINKI • www.paallystoliitto.fi • toimisto@paallystoliitto.fi • 040 301 9290
• Toimisto avoinna arkin 9–15. • s-posti: etunimi.sukunimi@paallystoliitto.fi

Puheenjohtaja Jyrki Lukkarinen 040 301 9291. Järjestöpäällikkö Arto Penttinen 040 301 9292, 050 443 1409.
Jäsensihteeri Anja Mustajoki 040 301 9290, Järjestösihteeri Sanna Karell 040 301 9297.
Pääluottamusmiehet Marko Jalakanen 040 301 9295, 0299 500 798, Jaakko Levä 040 301 9294, 0299 500 787,
Jukka Mäkinen 050 594 4613. HUOM! Tekstiviestit eivät toimi 040-alkuisissa numeroissa.
LAKIASIAINNEUVONTA: Asianajotoimisto Lindell (02) 251 1004, e-mail: toimisto@asianajotoimistolindell.fi
(Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.)

Maavoimat valtasi hetkeksi ilmaherruuden mediassa

Teksti ja kuva: Antti Kymäläinen

Maavoimien komentajan kenraaliluutnantti **Petri Hulkko** 12.2. järjestämän mediapäivän anti sai ansaitun huomion tiedotusvälineissä keskellä kiivainta hävittäjäkandidaattien testausrumbaa. Eikä ihme - olihan komentajalla kosolti kiinnostavaa kerrottavaa - ja koronakriisikin kummitteli vielä kaukana.

- Maavoimat on tänä päivänä historiansa parhaimmalla kunnossa, suhteutettuna

myös nykyiseen turvallisuusympäristöön, hehkutti Hulkko heti avaussanoissaan. Komentajan mukaan maavoimilla on riittävät suorituskyvyt kaikkien päätehtäviensä hoitamiseen - niin sotilaallisten kriisien ennaltaehkäisyyn kuin tarvittaessa niiden torjuntaankin.

Hulkko oli tyytyväinen maavoimien vuosikymmenen (2010-luvun) hankintoihin.

- Meillä oli tuuria, kun onnistuimme paran-

tamaan suorituskykyämme hyvän käytetyn materiaalin kaupoilla.

Komentajan mukaan kalustoa saatiin riittävästi ja käyttöönoton vaatimien voimavarojen rajoissa.

- Yhtään enempää uutta materiaalia maavoimat ei olisi kyennyt adaptoimaan koulutukseen ja operatiiviseen käyttöön.

Suomella on nyt Euroopan toiseksi suurimmat maavoimat Turkin jälkeen. Komentaja kertoi, että Suomea kadehditaan yleisen asevelvollisuuden tuottamasta laadusta ja määräst.

- Meillä on myös ylivoimaisesti Euroopan suurin tykistö. Ruotsilla on 24 kenttätykkiä, samoin kuin Norjalla. Meillä on tuhat ja sen lisäksi niihin ampumatarvikkeet, mistä monet Euroopan maat ovat luopuneet kylmän sodan jälkeen, havainnollisti Hulkko mittasuhteita yhden aselajin esimerkillä.

Maavoimien materiaalin kehittäminen ei pysähdy ilmavoimien hävittäjähankinnan ja merivoimien alusten rakentamisen seurauksena.

- Strategiset hankkeet eivät syö maavoimien kehittämistä - kehittäminen etenee täysin suunnitellulla tavalla. Maavoimat ei näivety tulevina vuosinakaan, painotti Hulkko.

Kenraaliluutnantti Petri Hulkon johtamat maavoimat on hyvässä kunnossa. Huolta herättää palvelukseen kelpaamattomien asevelvollisten määrän kasvu.

Valmiusyksiköitä laajennetaan

Komentajan ilonaiheena oli valmiusyksiköiden onnistunut kehittäminen.

- Valmiusyksiköimme pitävät sisällään jalkaväen rynnäkkösoturien ohella kaikkia aselajeja, ilmatorjuntaa, tulivoimaa, tykistöä, pioneeria ja viestiä. Se on eräänlainen pienoisrikaati ja erittäin suorituskykyinen ja motivoitunut joukko.

Valmiusyksikköpalvelus kiinnostaa asevelvollisia. Yksiköihin sijoitettavat ja vuoden pituiseen palvelukseen määrättävät ovat lähes poikkeuksetta vapaaehtoisia.

Valmiusyksiköitä suunnitellaan laajennettavaksi pataljoonan suuruisiksi. Tätä koskevat kokeilut ovat käynnissä Panssariprikaatissa ja Porin prikaatissa.

Toinen maavoimallinen kehittämiskohde on paikallispuolustus.

- Paikallispuolustus saa lähivuosina entistä suuremman roolin. Halumme näkyä maakunnissa ihmisten keskellä ja siten osoittaa kansalaisille, että jokaista Suomen kolkkaa puolustetaan, Hulkko korosti.

Komentaja kehui maavoimien olevan kaikkiaan hyvässä vedossa, eikä nurkumiseen ole aiheutta.

Kenraaliportaalta on harvoin kuultu Hulkan hehkutuksen kaltaista luonnehdintaa oman organisaation oivasta olotilasta. Kuten *Hel-singin Sanomat* kirjoitti, "Maavoimien komentaja rehvasteli häpeilemättä sillä, miten hyvin hänen johtamallaan puolustushaaralla menee".

Naisia enemmän palvelukseen

Komentajan katsauksessa suurta huomiota herätti huolestuttava tieto siitä, että nykyisistä miesikäluokista noin kolmanneksella jää varusmiespalvelus suorittamatta. Iso osa karsiutuu jo kutsunnoissa, ja noin 15 prosenttia palveluksensa aloittaneista jättää pelin kesken.

- Suurimpana syynä ovat mielenterveyden haasteet, tiivistä Hulkko juurisyyden luonteen.

Palvelukseen astuneen varusmiehen henkistä toimintakykyä voivat horjuttaa monenlaiset kasarmi-elämään liittyvät syyt. Ahdistusta voi aiheuttaa asuminen isossa kymmenen hengen tuvassa tai peseytymisen yhteisissä tiloissa. Eivätkä kaikki ole siviilissä tottuneet säännölliseen elämänrytmiin.

Komentajan mukaan koulutettavien varusmiesten määrä on laskenut viimeisen 10 vuoden aikana merkittävästi. Seuraavat 10 - 15 vuotta määrä pysynee kuitenkin vakana.

Koulutettavien määrän vahvistamiselle on kuitenkin luotava edellytyksiä.

- Pyrimme parantamaan tilannetta siten, että yhä useampi miespuolinen asevelvollinen voisi suorittaa varusmiespalveluksen ja saada näin onnistumisen kokemuksen elämäänsä. Tässä tarkoituksessa voimme laajentaa B-palveluskelpoisuusluokan käyttöä, kaikkien ei tarvitse olla kärkitaistelijoita, linjasi Hulkko.

Komentajan mukaan digitalisaatio on tuonut Puolustusvoimiin tehtäviä myös sellaisille varusmiehille, jotka eivät välttämättä selviä fyysisesti etulinjan tehtävistä. Esi-merkkinä uudentyypisistä mahdollisuuksista ovat virtuaalisen koulutusympäristön koodaustehtävät.

Myös naisia halutaan palvelukseen entistä runsaammin.

- Naisissa on äärettömän iso potentiaali. Nykyisellään 800 – 1 000 naista suorittaa asepalveluksen vuosittain. Jos saisimme kaksin- tai kolminkertaistettua määrän, olisin äärimmäisen tyytyväinen, Hulkko totesi.

Joukko-osasto 2021 -työ etenee maavoimissa

Teksti: Mika Avelin ja Antti Kymäläinen

Maavoimissa vuonna 2018 käynnistynyt Joukko-osasto 2021 -työ (JOS2021) jatkuu. Työn tavoitteena on kehittää maavoimia valmiusorganisaationa, joka kykenee vastaamaan nykyisen toimintaympäristön haasteisiin. Valmiuden ohella huomiota kiinnitetään johtamiseen ja reagointikykyyn. Kokonaisuuteen kuuluvat myös meneillään olevat varusmieskoulutuksen, paikallisuuspuolustuksen ja kansainvälisen yhteistyön kehittämistoimet.

JOS2021-työllä pyritään poistamaan päällekkäisiä tehtäviä ja tehostamaan henkilöstön käyttöä. Henkilöstövähennyksiä työllä ei tavoitella, eikä joukko-osastojen ja alue-toimistojen määrään ja sijaintiin puututa. Sen sijaan henkilöstön tehtäviin voi tulla muutoksia, samoin kuin siirtoja toisille paikkakunnille. Mm. Jääkäriprikaatin esikunnan henkilöstön siirtoja Rovaniemelle on suunniteltu, mutta näitä ei ole toistaiseksi toteutettu.

Tehtävämuutokset koskevat erityisesti operatiivista alaa. Muutoksista on laadittu aikataulutettu ohjeistus, jolla tähdätään uusien organisaatioiden käyttöönottoon

vuoden 2021 alusta. Työn etenemistä on seurattu yhteistoiminta-alueissa alue- ja paikallistasolla.

Muutoksia opistoupseeritehtäviin

Tehtävillä järjestelyillä on vaikutusta opistoupseerien tehtävänkuvuihin - osa tehtävistä lakkaa, uusia tehtäviä tulee ja osa tehtävännimikkeistä muuttuu. Paikallistasolla tehtävänkuvaukset jo arvioitu ja osa tehtävistä on lähetetty aluetason käsittelyyn, josta ne siirtyvät keskustason arviointiin.

Kuvauksia on käsitellyssä ollut yhteensä noin 50 - 60. Noin 20 tehtävää on arvioitu paikallistasolla vertaamalla niitä voimassa oleviin verrokkeihin - näiden osalta vaatimusluokat pysyvät ennallaan. Aluetasolla on käsitellyssä noin 30 - 40 kuvausta, ja näihin kuvauksiin odotetaan keskustason ratkaisua kevään aikana.

Muutokset lopullisiin vaatimusluokkiin jäänevät vähäiseksi, muttamatt tehtävät nousevat, mutta yksittäisiä luokan laskuja-kin voi tulla. Tarkat määrät selviävät Pääesikunnan käsittelyn jälkeen.

Komitea selvittää asevelvollisuuden kehittämistä

Teksti: Antti Kymäläinen

Parlamentaarinen komitea on käynnistänyt selvityksen yleisen asevelvollisuuden kehittämisestä ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttämisestä.

Komiteassa on edustajat kaikista eduskuntapuolueista. Puheenjohtajana toimii **Ilkka Kanerva** (kok.), varapuheenjohtajana **Joonas Könttä** (kesk.) ja jäsenenä **Tuula Väättäinen** (sd.), **Jari Ronkainen** (ps.), **Hanna Holopainen** (vihr.), Jari Myllykoski (vas.), **Eva Biaudet** (r.), **Päivi Räsänen** (kd.) sekä **Harry Harkimo** (liik.).

Komitea laatii kuvauksen maanpuolustusvelvollisuudesta sekä asevelvollisuuden ja naisten vapaaehtoisen asepalveluksen ny-

kytilasta. Työn yhteydessä selvitetään mm. asevelvollisuuden ja naisten vapaaehtoisen asepalveluksen sekä siviilipalveluksen kehittämistarpeita. Samoin tarkastellaan mahdollisuudet myös naisia koskeviin kutsuntoihin sekä kansalaispalvelusmallin toteuttamiseen.

Vaikka komitealla on laaja tarkastelukulma asevelvollisuuteen ja maanpuolustukseen osallistumiseen, työn peruslinjaukseksi on päätetty, että yleistä asevelvollisuutta ylläpidetään sotilaallisen maanpuolustuksen tarpeisiin.

Selvitystyön on määrä valmistua 31.10.2021.

Kuva: Siiri Susi

Valmius, valmius ja valmius

Kun edelliseen Päälystölehden numeroon laadittiin artikkeleita kotivarasta, Kiina ja koronavirus tuntuivat hyvinkin kaukaisilta asioilta. Oman talouden valmius kohdata uutta ja odottamatonta sai aivan uusia ja konkreettisia ulottuvuuksia hyvin lyhyessä ajassa. Nyt on jo siirrytty pastapussien haalimisesta valmiuslakiin.

Iltapäivälehtien uutiset ja sosiaalisen median meemit vessapaperia hamstraavista ihmisistä tuskin naurattavat enää ketään. Samalla hyllyt on tyhjennetty kaikista tuotteista, joissa on vähänkään desinfiointivaikutuksia. Vesi ja saippua ovat edelleen tehokkuus-hintasuhteessa piikkipaikalla, mikä kannattaa pitää mielessä. Bongasi pa eräs kaveri, että lähikaupasta oli myös liukuvoidehylly tyhjänä. Näiden haalijat ovat varmaankin varautuneet aivan toisenlaisiin ongelmiin.

Tällä hetkellä Puolustusvoimat antaa virka-apua poliisille liikenteenohjaustehtävissä Uudenmaan eristämiseen liittyen. Toivottavasti vastaavaan eristämiseen ei tarvitse mennä muiden maakuntien suhteen vaan toimenpiteet alkaisivat puremaan.

Koronautisia tulvii joka tuutista. Terve lähdekritiikki nousee nyt arvoon arvaamattomaan. Luotetaan viranomaistietoihin eikä so-measiantuntijoihin.

Valmiuslakiin muutoksia?

Viheliäinen virus uutisineen on vienyt huomion pois EU-ulkorajaan liittyvistä otsikoista. Pakolaiset Kreikan ja Turkin rajalla herättävät

huolen myös meillä. Nykyinen valmiuslaki astui voimaan 2012, mutta sen jälkeen on tapahtunut paljon sellaista, mitä lainvalmistelussa ei osattu aikoinaan ennakoita.

–On tietenkin hyvä, että valmiuslainsäädännön kautta pystytään valmistautumaan modernin aikakauden erilaisiin uhkiiin, kuten hybridivaikuttamiseen, rajaturvallisuuteen ja virusperäisiin asioihin, valtiovarainministeri **Katri Kulmuni** totesi Iltasanomien artikkelin mukaan tapausta kommentoidessaan ennen valmiuslain käyttöönottoa.

Oikeusministeriö on käynnistänyt valmistelutyön tietoperustan vahvistamisella. Apuna työssä on valtioneuvoston varautumisen pysyvä yhteistyöelin Turvallisuuskomitea. Lähiaikojen kokemukset ovat tässä korvaamattomia.

Nyt tapahtuu paljon ja yhtä aikaa. Lehdessä emme pysty reagoimaan päivittäisiin tapahtumiin, mutta pääluottamusmiehet tiedottavat omilta osiltaan näistäkin vaikutuksista tarpeen mukaisesti. Ajantasainen yhteystieto jäsenrekisterissä pitää sinutkin ajan tasalla siitä missä mennään.

Työtaisteluvalmius

Maaliskuun lopussa päättyivät voimassa olevat virkaehtosopimukset, ja järjestöt jäsenineen ovat sopimuksettomassa tilassa. Jälki-vaikutuksen mukaisesti palvelussuhteen ehdot jatkuvat entisellään. Samalla päättyi myös työrauhavelvoite.

Valmiuslain voimaantumisen aikoihin saimme lukea JUKOn ehdotuksen neuvottelupöytä: solmitaan uusi työehtosopimus mahdollisimman pian koronavirustilanteen takia. Sopimus olisi enintään kymmenen kuukauden pituinen yleisen linjan mukaisine palkankorotuksineen. Kirjoitushetkellä neuvottelut jatkuvat edelleen.

Voit olla varma, että JUKO pääsopijajärjestönä ja sen valtion neuvottelukunta, johon myös Päälystöliitto kuuluu, ei ole lähtenyt soittellen neuvotteluihin. Valmius järjestöllisiin toimenpiteisiin on mietitty tarkasti ja harkiten. Näistä asioista ei vain huudella lehtien sivuilla eikä julkisuudessa. Tuttua meille jo työasioiden puolesta. Päälystöliitto on tiedottanut ja avannut tätä valmiutta jäsentapaamisissa. Tästä valmiudesta kannattaa siis kysyä paikalliselta henkilöedustajalta.

JUKOn tavoite on saada turvattua jäsenistönsä edut neuvotellen ja sopien, ei työtaistellen. Perimmäisenä keinona JUKOlla on siihenkin valmius.

Liiton varautuminen tulevaan

Tässä kuussa jäsenyhdistysten edustajien oli tarkoitus kokoontua perinteisille keväisille Puheenjohtajapäiville. Tilaisuus jouduttiin siirtämään syyskuulle. Agenda tulee olemaan sama, vain ajankohta muuttuu. Uusimpien edunvalvontakatsausten lisäksi ohjelmassa on liiton luotsaaminen ensi vuosikymmenelle ja edunvalvonnan turvaaminen tulevaisuudessa.

Valtakunnallinen opistoupseerien henkilöasioidenhoitaja, kapteeniluutnantti **Juha Savijoki** kertoi helmikuussa kokoontuneille edunvalvojille Puolustusvoimissa palvelevan 600 opistoupseeria 2030-luvulle tultaessa. Tällä on välttämättä heijastuksensa liiton toimintaan ja edunvalvontaan.

Puheenjohtajapäivillä yhdistykselläsi on hyvä mahdollisuus tuoda oma näkemys esille toiminnan kehittämiseksi. Tämä saattaa tarkoittaa myös liiton sääntöjen päivittämistä syksyisissä Edustajakouksissa. Välttämätöntä tarvetta siihen ei vielä ole, mutta meillä pitää olla siihen valmius.

Samaa valmiutta edellytetään myös jäsenyhdistyksiltä alati muuttuvassa tilanteessa. Jäsenistön näkemykset pitää pystyä kartoittamaan, oli tilanne mikä tahansa.

Henkilöstöryhmämuutosten valmistelu kaipaa lisää avoimuutta

Teksti ja kuva: Marko Luukkonen, Päälystöliiton 1. varapuheenjohtaja (merivoimat)

Pitkän linjan ammattiyhdistystoimijana olen saanut istua monissa yhteistoimintaelimien kokouksissa edustamassa jäsenistöämme, viime aikoina aluetason yt-elimessä. Näistä kokouksista on vuosien varrella itselleni piirtynyt vahva kuva siitä, milloin ja missä tilanteissa henkilöstöryhmämuutoksiin joudutaan. Opistoupseeristoa on koskettanut, jo monien vuosien ajan, keskivertoa enemmän muutoksen tuulet, kun avoimesti tehdään vertailua eri henkilöstöryhmien välillä. Usein henkilöstöryhmä muutetaan opistoupseeritehtävästä joksikin muuksi, mutta vain harvoin toisinpäin. Palaan piirtyneeseen kuvaani. Muutoksiin joudutaan, kun opistoupseeristo saavuttaa reserviin siirtymisen hetken ja alemmilla tehtäväluokituksilla oleviin tehtäviin ei ole enää halukkaita opistoupseereita hakijoina. Tämä on täysin ymmärrettävää ja hyväksyttävää. Tämä toimintatapa on linjassa myös liittomme tulevaisuuden ajattelumallissa siitä, missä tehtävissä 2030-luvun opistoupseeristo palvelee. Näkemyksemme mukaan ajatuksemme on myös työnantajan tahtotilan mukainen. Aika ajoin, viime aikoina vuosittain, olemme joutuneet käsittelemään sellaisia henkilöstöryhmämuutoksia, joiden perusteet eivät kohtaa ajattelumalliamme. Muutokset koskevat opistoupseerien yläpään tehtäviä (OTV 7–8), joiden omassa ajattelumallissamme on tarkoitus olla OTV-tehtäviä myös 2030-luvulla. Huolestuttavinta tässä kaikessa on avoimuuden kulttuurin puute. Oman ymmärrykseni mukaan tämän puutteen piti poistua erään isomman "casen" (lue NOPOT) lopputuleman jälkeen. Näin ainakin puolustushaaratason keskustelimme ja sovimme, että jatkossa näin ei merivoimissa toimittaisi. Tällä tarkoitan sitä, että on tarkoituksenmukaista ja tärkeää ottaa valmisteluun mukaan myös sen henkilöstöryhmän henkilöstöedustaja, johon muutosten suunnittelu kohdentuu – siis paljon ennen sitä, kun se tuodaan yhteistoimintaelimen kokoukseen keskusteltavaksi. Näin menetellen toimitaan avoimesti ja tehdään asioita yhdessä, aivan kuten Puolustusvoimauudistuksessa se mahdollisimman hyvin tehtiin. Tätä kirjoittaessani eräässä merivoimallisessa hallintoyksikössä saamiemme tieto-

jen mukaan suunnitellaan henkilöstöryhmämuutosta OTV7-tason tehtävään. Virallista eli oikeata tietoa eivät henkilöstöedustajamme millään tasalla ja pyynnöistä huolimatta ole saaneet. Ainoa meille annettu tieto on, että kysymyksessä on pelkästään yleissuunnittelu eikä minkäänlaista muutosta ole tällä hetkellä suunnittelussa. Onko mahdollista, että opistoupseeriston ammattitaitoa ollaan nyt siirtämässä syrjään antamalla tilaa muille henkilöstöryhmille? Toivon, että tämä paljastuu allekirjoittaneen harhakuvaksi. Muutoin edessä ovat ISOJEN KIRJAINTEEN lausumiset asiasta ja yhteistoimintakokoukset kevään kuluessa.

Meripalvelutyöryhmän kuulumisia

Meripalvelun kehittämiseen perustettiin vuonna 2015 työryhmä, joka koostui eri henkilöstöryhmien sekä työnantajan edustajista. Työryhmän tarkoituksena on ollut ratkaista meripalveluun liittyviä haasteita. Tärkeimpänä tavoitteena on ollut ja on edelleen henkilöstön kuormituksen vähen-

täminen sekä henkilöstön tasapuolisempi käyttö meripalveluksessa. Työryhmässä on käsitelty vuosien aikana mm. henkilöstön lisäämistä alustehtäviin, henkilöstön käytettävyyden parantamista, henkilöstösuunnittelun parantamista, harjoitustoiminnan kehittämistä ja palvelusuhteen ehtojen kehittämistä. Työryhmän pääasiallinen työ on kohdentunut palvelusuhteen ehtojen kehittämiseen. Tämä on ennako-odotusten mukaisesti ollut erittäin haasteellinen osa-alue. Meillä on liittona 1970-luvun alusta saakka tietoa siitä, miten ehtoja on kehitetty vuosien varrella. Pienin askelin sitä on ennenkin edetty. Suurimpana haasteena asioiden kehittämiseksi ovat kustannukset, ja monia asioita joudutaan miettimään nollasumma-ajattelulla. Se ei missään nimessä helpota palvelussuhteen ehtojen kehittymistä.

Tällä hetkellä neuvotteluja on käyty puolustusministeriössä. Ne ovat edenneet pienin askelin, ja nyt näyttäisi mahdolliselta aloittaa lyhyt pilottikokeilu osalla henkilöstöä tämän vuoden puolella. Tulemme informoimaan mahdolliseen kokeiluun osallistuvia jäseniämme. Jäsensivuille tuotamme tarkemman tiedotteen pilotin yksityiskohdista ja sen tarkoituksesta. Olemme pitäneet niukkaa tiedotuslinjaa työryhmän työskentelystä. Syy on ollut yksinkertainen, sillä asioiden käsittely on ollut hyvin laajaa ja vielä keskeneräistä. Tällä olemme pyrkineet välttämään turhien ja varsinkin väärin puheiden mahdollisuutta.

Teemme tässäkin työryhmässä työmme Päälystöliiton edustajina ja liiton ajatusmallin mukaisesti - jäsenemme on aina edunvalvonnan keskiössä.

"Ken vastatuuleen on soutanut, voi vain tietää, miltä myötätuuli tuntuu"

Kapteeniluutnantti Marko Luukkonen, 51 v

- Kotipapaikka Naantali
- Satama- ja Kuljetuskeskuksen päällikkö
- Rannikkolaivasto, Turku

Päällystö- lehti

90 1930 2020

EDUNVALVONNAN ETURINTAMASSA

Arkistojen aarteita

Teksti: Juha Susi

Päällystölehden juhlavuoden toisen numeron yhteydessä esittelemme jälleen kolme arkistojen aarretta eri vuosikymmeneltä.

Ensimmäisenä on *Suomen alipuseeri* -lehden numero 22 vuodelta 1931. Sen pääkirjoituksessa sivutaan yhdellä lauseella esitystä vuotuisen pukuavustuksen myöntämisestä alipäällystölle kuten muissakin vastaavissa asemissa oleville virkamiehille. Esityksen taustalla oli velvoite, jonka mukaan alipuseerien oli itse kustannettava virkapukukulut. Jo tuolloin edunvalvonta-asiat etenivät omia hitaita rattaitaan. Virkapuku-

avustusta alettiin maksamaan vasta vuodesta 1937 alkaen niille, jotka olivat velvollisia hankkimaan virkapuvun.

Liiton historiikki *80 vuotta turvallisuutta* nostaa kyseisen tapahtuman Suomen Alipuseeriliiton ensimmäiseksi edunvalvonnalliseksi toimeksi. Laajempaa käsittelyä aihe ei saanut kyseisessä lehden numerossa.

Tuttua teemaa on myös palkasta kirjoittaminen. Lukijakirjeessä kantakersantti **Otto Siltanen** pohtii alipuseerien palkkaetuja sekä poikamies- ja ukkomiesalipuseerien asemaa Puolustuslaitoksessa.

Toinen esiteltävä numero ajoittuu sotavuoteen 1942. Tuolloin lehti ilmestyi nimellä *Asemies*. Kyseinen numero julkaistiin juhanuksena, jolloin oli muutamaa viikkoa aikaisemmin vietetty ylipäällikkö, marsalkka **C. G. E. Mannerheimin** 75-vuotisjuhla. Ylipäällikön kunniaksi julkaistiin useiden aukeamien mittainen historiikki hänen suvustaan, tutkimusmatkoistaan ja sotilasurastaan. Löytyypä lehdestä aukeaman kuvakollaasi **Adolf Hitlerin** vierailusta Mannerheimin syntymäpäivänä.

Kyseisessä numerossa on myös lista ensimmäisistä Mannerheim-ristin ritareista. Mukana on lentomestari **Ilmari Juutilainen**. Hänethän palkittiin toistamiseen Mannerheim-ristillä vuonna 1944.

Kolmas lehti on uudempaa tuotantoa. *Päällystölehden* 11/1990 ilmestymistä ennen oli juuri nähty liiton ensimmäinen työtaistelutoimenpide, peruskurssi 48:n opinto-seisaus. Pääkirjoituksessaan liiton silloinen puheenjohtaja **Pentti Järvinen** summaa, mitä toimenpiteestä jäi käteen.

Laittakaahan oheisen linkin kautta taas palautetta aihe- ja numerotoiveista tulemaan.

Rikkurina rokassa

Teksti: Antti Kymäläinen

Alkuvuoden työmarkkinakieroksella on neuvoteltu, uhattu lakoilla, lakkoiltu, soviteltu ja sovittu - aivan kuten ennenkin vastaavissa väännoissä. Työntantajat ovat paheksuneet lakkoilua, jonka väitetään romahduttavan Suomen talouden ja teollisuuden kilpailukyvyn. Lehtien otsikot ovat kirkuneet kaikkien aikojen kiivaimmasta lakkokeväästä. Todellisuus on kuitenkin toisenlainen.

- Lakot ovat Suomessa nykyään harvinaisia. Vielä 1970- ja 1980-luvuilla käytiin vuosittain keskimäärin 1 400 työtaistelua. 2000-luvulla työtaisteluja on ollut vuosittain enää keskimäärin 130, summasi professori **Roope Uusitalo** vastikään *Suomen Kuvalehdessä* (SK 6/20).

Lakkojen vähenemisen vastapainoksi niiden mediassa saama palstatila on kasvanut. Räiskyvin ulostuloin tiedotusvälineet pyrkivät maksimoimaan myyntinsä. Jos-

kus julkisuus palvelee myös neuvotteluosapuolten intressejä - viestinnällä pyritään voittamaan ns. yleinen mielipide omien vaatimusten ja näkökulmien taakse ja näin luomaan painetta ratkaisuun pääsemiseksi. Tosin sanasodassa voi käydä niin, että tilanne lukkiintuu entistä pahemmin keskinäisen nokittelun seurauksena. Viisasta on viestiä siten, että pystyy aina perään-tymään ja sopimaan kasvojaan menettämättä.

Uusi piire tuoreimmissa taistoissa on ollut se, ettei hanska ole pitänyt kaikilla lakon piiriin päätetyillä työpaikoilla. Esimerkiksi Keitele Groupin lähes 500 työntekijästä mekaanisen metsäteollisuuden lakkoon osallistui vain joitain kymmeniä Teollisuusliiton työntekijöitä (IL 28.1.). Samansuuntaisia uutisia kuultiin Versowoodin liimapalkkitehtaalta Heinolasta (IS 27.1.).

Tällainen poikkeuksellinen meno on herättänyt värikästä keskustelua. Rikkureita on nimeltely mm. yhteiskunnan loisiksi. Kaunokirjallisempia kuvauksiakin on julkaistu.

- Sen jälkeen, kun Jumala oli luonut kalkkarokäärmeen, rupisammakon ja vampyyrin, hänellä oli jotain kauheaa ainetta jäljellä, mistä hän teki rikkurin. Rikkuri on kaksijalkainen eläin, jolla on korkkiruuviseilu, vesiaivot, selkäranka yhdistelmä hyytelöä ja limaa. Siellä, missä muilla on sydän, hän kantaa sisällään mätien periaatteiden kasvainta, vuodatti Sähköliitto verkko-sivuillaan kirjailija **Jack Londonin** määritelmää lakonmurtajasta lainaten.

Varsin kovilla kielikuvilla on näitä ”työn sankareita” kohti siis ammuttu. Osansa ovat saaneet myös rikkurityövoimaa käyttävät yritykset, joita on uhattu mm. ostopäivä hakuksaaroilla.

Selvää on, että la-

kon rikkominen jättää jälkensä työpaikan henkilösuhteisiin. Ei tunnu reilulta, kun rikkurit kuittaavat työtaistelulla saavutetut edut, vaikka eivät itse uhraa asialle ajatus-takaan. Rintamakarkuruuteenhan tällainen rinnastuu.

Pitää muistaa, etteivät työtaistelut ole valtionvastaista toimintaa. Kiivaimpien ki-saviikkojen keskellä työntekijöiden lakko-oikeutta korostettiin ylittä valtiojohtoa myöten.

- Lakko-oikeus on yksi peruseriaate, josta täytyy pitää kiinni, ja lakon murtamisyri-tykset eivät ole asianmukaisia. Heikommalla osapuolella eli työntekijöillä on oikeus puolustaa asemaansa käyttämällä lakkoja, lin-jasi pääministeri **Sanna Marin** Iltalehdessä (IL 2.2.).

Uuden ilmiön - laajemman lakoista kieltäy-tymisen - taustalla on monenlaisia tekijöitä. Yksi olennainen syy on ammattiliittoihin järjestäytymisen hiipuminen. Keskusjärjes-töistä SAK:n ja STTK:n jäsenmäärät ovat laskeneet. Päällystöliiton keskusjärjestö Akava on sen sijaan ainoana kasvattanut jäsenmääräänsä.

Tätä kehitystä on osaltaan kiritänyt työ-markkinoiden muutos. Teollisuuden työpai-kat ovat vähentyneet ja erilaiset epätyypil-liset työsuhteet, kuten patkä- ja silpputyöt, osa-aikaisuudet, vuokratyö, nollatuntisopi-mukset sekä alustatalouden työt (ruoka-lähetit, Uber-taksit), ovat yleistyneet. Eri-tyisesti nuoret joutuvat työskentelemään tällaisissa epävarman elannon tarjoavissa tehtävissä. Kun tehtävät ja alat vaihtelevat, ei ole suurta intoa liittyä mihinkään ammat-tiliittoon.

Ammattijärjestöt ovat historiansa aikana onnistuneet merkittävästi parantamaan jä-senistönsä palvelussuhteen ehtoja. Saavu-tettuja etuisuuksia pidetään tänä päivänä liian itsestään selvinä, eivätkä kaikki enää ymmärrä niiden puolustamisen tärkeyttä. Järjestäytymisasteen putoaminen ja rikku-reiden esiinmarssit kertovat juuri tästä.

Itseriittoisimmankin palkansaajan kannat-taisi pitää mielessään ”Niin makaa kuin pe-taa” -sanalasku. Ilman ammattijärjestöjen tukea laveri voi tulevaisuudessa olla paljon muhkuraisempi.

Kuva: Juha Susi

Virka-aputehtävissä eivät täyty sotilaallisen harjoituksen kriteerit

Teksti: Marko Jalkanen Kuva: Puolustusvoimat

Valtioneuvosto asetti koronaepidemian vuoksi Uudenmaan maakuntaa koskevia liikkumisrajoituksia, jota valvomaan Puolustusvoimat antoi poliisin virka-avuksi noin 40 henkilökuntaan kuuluvaa sotilasta ja 750 varusmiestä. Kentältä kantautui tietoa, kuinka joku hallintoyksikkö oli laittamassa virkamiehiä tehtävään sotilaallisen harjoituksen (SH) työaikaperustein, kunnes Pääesikunnan henkilöstöosasto puuttui asiaan ja antoi tehtävään ohjausta. Nyt virka-avun antaminen toteutetaan virkamiesten osalta virkamatkaperusteisesti, ja työajaksi luetaan kaikki virkatehtävien suorittamiseen kulunut aika kuten pitääkin. Sotilaallisessa harjoituksessa on kysymys puolustusvoimien työaikasopimuksen (PVTAS) muusta työajan laskennasta poikkeavasta erityispalvelumuodosta. Sotilaallista harjoitusta ei tunneta työaikalain tai sen soveltamisohjeiden käsitteissä. Kriisiaikaan ja poikkeusolosuhteisiin valmistautuminen edellyttävät, että merkittävä osa harjoittelusta tapahtuu ympäri vuorokauden kestävässä, mahdollisimman todenmukaisissa erityisolosuhteissa, joissa harjaannutaan sodan ajan toimintaan. Tämän vuoksi on

aikanaan sovittu erikseen SH:n työaika-kirjauksista ja erikseen maksettavista SH-korvauksista, jotta harjoittelu näissä erityisolosuhteissa olisi mahdollista ilman, että toiminnasta aiheutuisi virastolle merkittäviä määriä ylityitä.

PVTAS:ssa sovittuja SH:n työaikaperusteita ei lähtökohtaisesti voida soveltaa viraston operatiiviseen toimintaan, kuten alueellisen koskemattomuuden turvaamiseen, eikä varsinkaan virka-aputehtävään. Virka-aputehtävissä eivät täyty ne erikseen PVTAS:ssa sovitut SH:n kriteerit, jotta normaalista tunti tunnista -periaatteen mukaisesta työajan laskennasta voitaisiin poiketa. Virka-apua ei toteuteta varusmiesten tai kertausharjoitukseen kutsuttujen reserviläisten sotilaallisten taitojen kouluttamiseksi, mikä on yksi keskeisimmistä SH:n kriteereistä. Virka-avun tarkoituksena on avustaa toista viranomaista niin, että virka-avun saaja pystyy toteuttamaan tehtävänsä, jonka toteuttamiseen sillä ei ole tarvittavia resursseja käytettävissä tai vapaana. Myös tästä Uudenmaan eristyksessä on kyse.

Vaikka virka-avun antaminen muille viran-

omaisille kuuluu Puolustusvoimien lakisääteisiin tehtäviin, virka-aputehtävät ovat lähtökohtaisesti niin ennalta arvaamattomia, etteivät ne ole ajankohtiin sidottuina hallintoyksikköjen toimintasuunnitelmissa tai toimivaltaisen viranomaisen ennalta määrittämiä. Myös nämä SH:n kriteerit olisi täytyttävä, jotta työaika voitaisiin laskea normaalista poikkeavasti. Virka-aputehtävien työaika tuleekin laskea tunti tunnista ja tältä ajalta tulee maksaa iltatyölisää, yötyölisää, lauantaityökorvausta, aattopäivänsää ja sunnuntaityökorvausta näiden perusteiden täytyttyä.

PVTAS:n alaisen virkamiehen vuorokautista tai viikoittaista työaika ei ole rajoitettu eikä virkamiehellä ei ole subjektiivista oikeutta kieltäytyä siitä ylityöstä, johon hänet erityisestä syystä ja esimiehen erikseen antamalla määräyksellä käsketään. Virkamies voidaan siis määrätä jossain täysin ennalta arvaamattomassa tilanteessa hyvinkin pitkään työvuoroihin. Tämä antaa työantajalle tarvittaessa pelivaraa riittävän henkilöstön saamiseksi kaikissa tilanteissa, niin virka-avun antamisessa tai niihin kuuluviin valvontatehtäviin.

Puolustusvoimien säädös- ja sopimus- pohja poikkeusoloissa yhä ennallaan

Suomessa vallitsee koronavirustilanteen vuoksi poikkeusolot. Eduskunta hyväksyi maaliskuussa valmiuslain käyttöönottoasetukset, joilla rajoitetaan kansalaisten vapauksia ja yhteiskunnan toimintoja koronaviruksen leviämisen estämiseksi. Vaikka puolustusvoimissa eletäänkin hyvin poikkeavia aikoja, niin valmiuslain käyttöönottoasetukset eivät ole muuttaneet puolustusvoimien säädös- tai sopimuspohjaa. Toisin on Rajavartiolaitoksessa, johon jo sisäministeriö antoi Rajavartiolaitoksen työaikasopimuksen 34§:n nojalla poikkeavia työaikamääräyksiä poikkeavien olojen vuoksi. Samankaltaiset määräykset ovat toki mahdollisia myös puolustusvoimissa. Puolustusministeriöllä on lakitasoinen määräysvalta antaa tarvittaessa puolustusvoimiin poikkeavia työaikamääräyksiä, mikäli poikkeukselliset olot sitä vielä vaativat.

Toistaiseksi puolustusvoimat on ottanut huomioon Suomen hallituksen linjaukset toiminnassaan, mutta palvelussuhteen ehtoihin niillä ei ole tässä vaiheessa vaikutusta. Työaikajärjestelyissä ei ole tapahtunut muutoksia, koska jo nyt voimassa olevat määräykset mahdollistavat työajan tarkoituksenmukaisen sijoittelun. Pääesikunta tulee antamaan tilanteen kehittyessä valitseviin olosuhteisiin liittyviä käskyjä, ja Pääesikunnan henkilöstösasto on valmistautunut päivittämään omia soveltamisohjeitaan, mikäli tilanne sitä vaatii. Nyt Pääesikunta on antanut joitakin henkilöstön käytön suunnitteluun ja työaikajärjestelyihin liittyviä tarkennuksia, joiden pyrkimyksenä on välttää altistumistilanteiden syntymistä, estää viruksen leviäminen puolustusvoimien hallintoyksiköissä sekä turvata viranomaistehtävien ja kriittisten toimintojen hoitaminen.

Henkilöstösuunnittelulla on varauduttu ennalta niihin tilanteisiin, joissa viraston kriittisiin tehtäviin ei ole sairauspoissaoloista johtuen osoittaa henkilöstöä. Puolustusvoimat on varautunut siirtämään näihin tehtäviin lisähenkilöstöä. Hallintoyksikössä pyritään turvaamaan kriittisten tehtävien hoitaminen omalla henkilöstöllä. Tämä voi tarkoittaa virkamiehen työtehtävien uudelleenjärjestelyä lyhytaikaisesti ilman, että se aiheuttaa olennaisia muutoksia henkilön tehtäväkuvaukseen tai palkanmaksuperusteisiin. Lyhytaikaisella tarkoitetaan tässä alle kuuden viikon aikajaksoa, ja työtehtävien uudelleenjärjestelyn yhteydessä on mahdollista sopia tehtävien hoitamisesta etätöyönä.

Vapaamuotoinen varallaolo voidaan ulottaa etätööhön

Tartuntatauti-epidemian aikaansaamat poikkeusolot ovat tuoneet tarpeen soveltaa puolustusvoimien työaikasopimuksen (PVTAS) vapaamuotoista varallaoloa myös etätööhön. Työaikasopimuksessa vapaamuotoisella varallaololla tarkoitetaan aikaa, jolloin virkamiehellä on velvollisuus olla hänen varsinaisen virka-aikansa ulkopuolella tavoitettavissa niin, että työnantaja voi kutsua hänet tarvittaessa töihin. Toisin sanoen vapaamuotoiseen varallaoloon määrätyn virkamiehen on käskettäessä saavuttava työpaikalle jonkin erikseen määritetyn vasteajan, esimerkiksi kahden tunnin kuluessa.

Nyt epidemiatilanteessa virkamiehille on asetettu rajoitteita saapua virkaapaikalle. Kun viranomaistehtäviä olisi kuitenkin suoritettava, niin varallaoloa on ryhdytty ulottamaan etätöyöskentelyyn. Tämäkin on mahdollista, mikäli virkamiehelle halutaan asettaa erityinen tavoitettavuusvelvoite sen varalle, että häneen saadaan varmuudella yhteys ja erikseen käskettäessä hänen työpanoksensa käyttöön etäyhteyksien välityksellä. Varallaolon ulottuessa vapaa-aikaan on kuitenkin noudatettava PVTAS:ssa

sovittuja vasteaikoja siitä, missä ajassa työskentely on soitosta aloitettava. Virkamieheltä ei voida edellyttää virkatehtävien välitöntä aloittamista kuten eräs hallintoyksikkö äskettäin määräsi: vapaamuotoisessa varallaolossa olevalle määrättiin velvollisuus aloittaa virkatehtävien hoito heti puhelimen soidessa, siis vaikka keskellä yötä tai kesken vuorokausilevon. Tällöin kyse ei ole millään tavoin vapaamuotoisesta varallaolosta vaan ihan jostain muusta puhelinpäivystyksestä, jollaisesta ei ole erikseen sopimusmääräyksissä sovittu. Vapaamuotoisen varallaolon korvausperusteet muodostuvat kalenterivuorokauden työpäivistä tai vapaapäivistä. Työvuorotaulukon mukaisena työpäivänä suoritettua tehtäväpäivystyksestä korvaukseen oikeutavaksi ajaksi lasketaan 16 tuntia ja vapaapäivänä 24 tuntia. Varallaolokorvaukseen oikeuttavasta ajasta (16 tai 24 tuntia) ei vähennetä varallaoloaikana tehtyjä tunteja eikä tehdyillä työtunneilla ole yhteyttä tehtäväpäivystyksen korvauksiin, jos henkilö määrätään varallaoloaikana työtehtäviin. Näistä työtunnit maksetaan PVTAS:n mukaisesti. Varallaolon tehtäväpäivystykse-

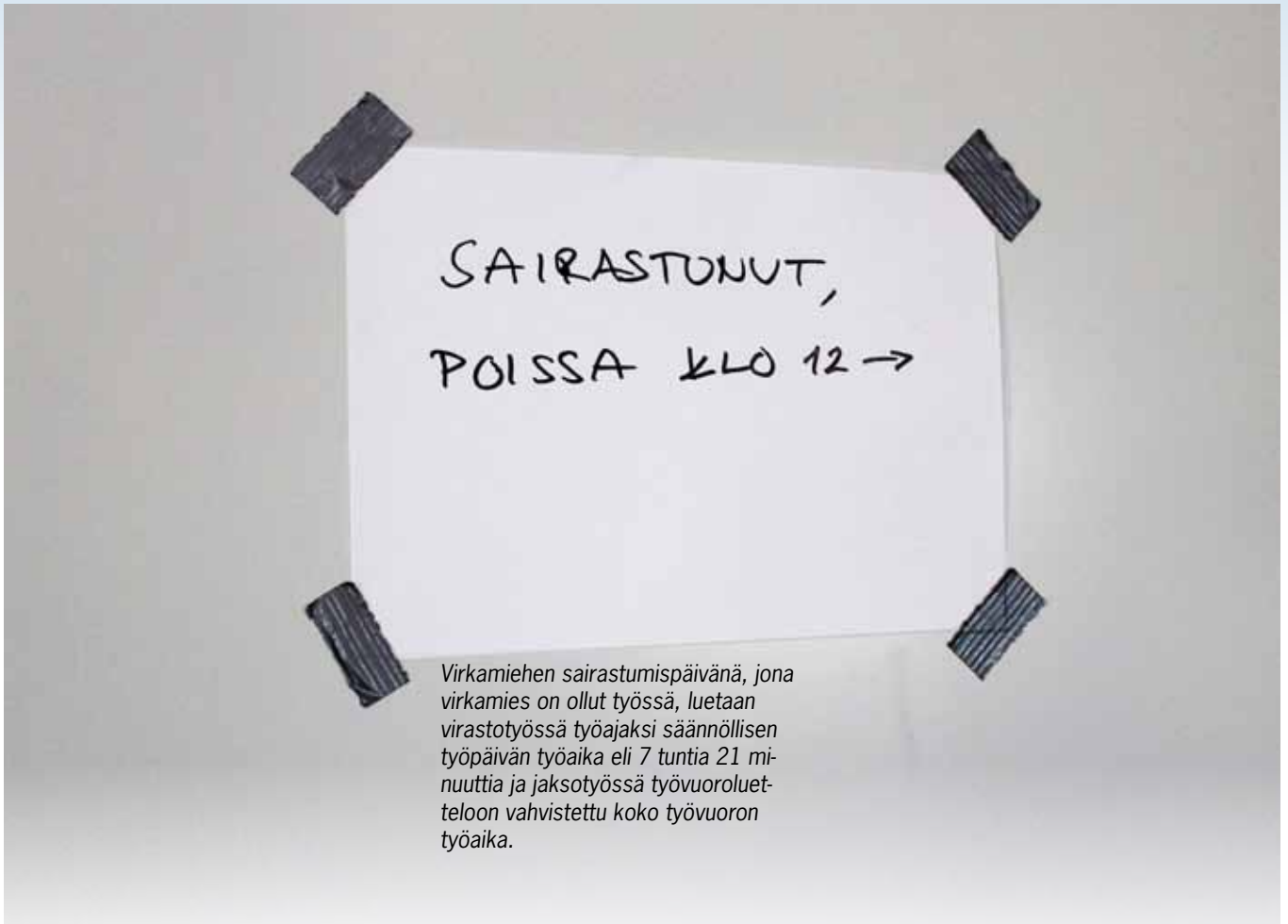
tä suoritettavat työaikamerkinnot ovat siis aina joko 16 tai 24 tuntia, ja nämä tuntimäärät muodostavat työaikamerkinnoissa ainoastaan maksuperusteen suuruuden. Sopimusmääräykset ja soveltamisohjeet eivät mahdollista poikkeavia työaikamerkinnoita.

Niissä tilanteissa, kun varallaolo ei kestä koko kalenterivuorokautta, varallaolon korvausperusteissa ei ole poikkeusta. Sopimusmääräyksissä ei ole erityistä 24 tunnin varallaolovelvoitetta kutakin kalenterivuorokautta kohden, jotta virkamies olisi vain tämän perusteella oikeutettu varallaolokorvauksiin. Kun virkamies määrätään vapaamuotoiseen varallaoloon työvuoron päättymisestä maanantaina kello 16 seuraavaan aamuun saakka, jolloin hänen seuraava työvuoro alkaa kello 8, muodostuu tässä sekä maanantailta että tiistailta varallaolokorvauksen maksuperusteet 16 tunnin mukaan.

Vapaamuotoinen varallaolo voidaan kohdistaa myös virkamatkaan, mikäli virkamiehelle määrätään vapaa-aikaan ulottuva tavoitettavuusvelvoite virantoimituspaikkakunnalla, jossa hän majoittuu hotellissa. Kun virkamies ei voi suorittaa varallaolon tehtäväpäivystystä asunnostaan käsin, tulee varallaolokorvaus maksaa puolitoistakertaisena eli tunnilta 37,5 % perustuntipalkasta. Varallaoloaikaa ei lueta työajaksi.

Työajan lisäystunneista selvitys

Teksti: Jukka Mäkinen Kuva: Matti Vihurila

Virkamiehen sairastumispäivänä, jona virkamies on ollut työssä, luetaan virastotyössä työajaksi säännöllisen työpäivän työaika eli 7 tuntia 21 minuuttia ja jaksotyössä työvuoroluetteloon vahvistettu koko työvuoron työaika.

Helmikuun kehittämisryhmän asialistalla oli mm. työajan lisäystuntien käyttäytyminen eri tilanteissa. Tämä ei ole ollut kaikilta osin päivänselvää, mutta nyt kehittämisryhmässä käytyjen keskustelujen ja työnantajan toimittaman aineiston perusteella asiaan saatiin selvitys. Rajavartiolaitoksen työaika-sopimuksessa (9.4.2013 TARKVES RVL-TAS (päivitetty 5.4.2019)) on lukuisia erilaisia tapauksia ja sopimuspykälää, joissa on mainintoja työajan lisäyksistä.

Matkustamiseen käytetyn ajan (2 §) osalta, mikäli virkamies on ollut töissä, mutta vähemmän kuin virastotyössä 7 tuntia 21 minuuttia tai jaksotyössä vähemmän kuin 7 tuntia 45 minuuttia, lasketaan matkustamiseen käytetty aika työajan lisäykseksi siten, että se yhdessä työajan kanssa on virastotyössä enintään 7 tuntia 21 minuuttia ja jaksotyössä 7 tuntia 45 minuuttia. Rajakoiran hoitoon käytetyn ajan (2 §) osalta rajakoiran ohjaajalle tai varaohjaajalle, joka suostumuksensa ja asianmukaisesti annetun määräyksen perusteella hoitaa rajakoiraa kotonaan tai muutoin asuntonsa yhteydessä, merkitään hoitotyöstä työaika

työajan lisäyksenä työhön käytetty aika, kuitenkin vähintään 4 tuntia kalenteriviikkoa kohti. Työajan lisäystä ei merkitä pelkästään keskeytyspäiviä sisältävältä kalenteriviikolta (esim. koko viikko on vuosilomaa). Synnytystä edeltävien lääketieteellisten tutkimusten ja äitiysneuvolakäyntien (jos ne on suoritettava työaikana) osalta on järjestettävä vapautus työstä, mutta vapautusta ei lueta työajaksi. Mikäli virastotyössä klo 8.00 - 16.21 välisenä aikana annettua vapaa-aikaa ei ole voitu teettää tai ei ole teetetty takaisin kyseisen kolmiviikkoisjakson aikana, merkitään vapaa-aika työaikakirjantpitoon työajan lisäyksenä enintään 7 tuntiin 21 minuuttiin saakka. Jaksotyössä työajan lisäystä merkitään työvuoroluettelossa vahvistettuun työvuoroon sisältyväksi ajaksi. Hälytystyön työajan (2.3. §) osalta, mikäli muu kuin sidottuun varallaoloon määrätty virkamies hälytetään vapaa-ajaltaan työhön, työajaksi luetaan työhön käytetyn ajan lisäksi myös työmatkaan käytetty aika. Työajaksi lasketaan vähintään 4 tuntia, vaikka hälytyksen johdosta aloitettu työ matka-aikoinen kestäisi alle 4 tuntia. Jos todellinen työaika on ollut esimerkiksi 3 tuntia, ne

merkitään normaaleina tunteina ja puuttuva 1 tunti merkitään työajan lisäyksenä. Kursilla olevalle virkamiehelle (2.5. §) enintään 5 vuorokautta kestävien kurssien osalta kurssi-aika on laskenta-aikaa. Kultakin koulutusvuorokaudelta lasketaan työajan lisäykseksi jaksotyössä 7 tuntia 45 minuuttia ja virastotyössä 7 tuntia 21 minuuttia. Mikäli kurssipäiviä sisältäneeseen työjaksoon olisi tulossa korvattavaa lisä- ja/tai ylityötä, työajan lisäystunneista lasketaan työajaksi 5 tuntia 32 minuuttia kutakin koulutusvuorokautta kohden. Eli käytännössä kurssi-aika leikkaa jaksossa tehtyjä lisä- ja ylityitä. Virastotyössä "leikkuri" ei vaikuta puskuri-työaikaan.

Virkamiehen sairastumispäivänä (15 §), jona virkamies on ollut työssä, luetaan virastotyössä työajaksi säännöllisen työpäivän työaika eli 7 tuntia 21 minuuttia ja jaksotyössä työvuoroluetteloon vahvistettu koko työvuoron työaika. Tässä kohtaa on huomioitava, että vaikka virastotyössä virkamiehelle olisi vahvistettuun työvuoroluetteloon suunniteltu 10 tunnin työpäivä ja hän sairastuu esim. 6 tunnin kohdalla, työaika täytetään ainoastaan 7 tuntiin 21 minuut-

tiin. Alle 10-vuotiaan lapsen tai vammaisen tai pitkäaikaissairaana lapsen äkillinen sairastuminen (YLVES 29 - 30 §) kesken työvuoron täytetään virastotyössä 7 tuntiin 21 minuuttiin ja jaksotyössä 7 tuntiin 45 minuuttiin, mikäli tehty työaika on jäänyt alle em. aikojen. Lyhyiden työvuorojen (27 §) osalta, jos jaksotyössä työvuoron pituus on alle 8 tuntia ja virastotyössä liukuvan työajan ulkopuolella kokonaan määrätyn työvuoron osalta alle 7 tuntia 21 minuuttia, luetaan vajaaksi jääneet tunnit työajan lisäykseksi.

Työajan lisäystunnit ovat pääsääntöisesti työaika laskettaessa lisä- ja ylityön määrää sekä virasto- että jaksotyössä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että työajan lisäystunnit ovat ns. ylityöpohjissa, kun jakson mahdollista lisä- ja ylityökertymää tarkastellaan. Ainoan poikkeuksen muodostavat lyhyet kurssit, joissa lisä- ja ylityöhin vaikuttavan päivän arvo on 5 tuntia 32 minuuttia. Virastotyössä työajan lisäystunnit huomioidaan puskurityöaikaan eli lyhyet kurssit eivät vaikuta puskurityöaikakertymään. Työaikaperusteisia korvauksia (ilta, yö, lauantai, sunnuntai, aattopäivä) työajan lisäysajalta ei makseta. Jos virkamies on

esimerkiksi tehnyt jaksotyössä sunnuntaina 6 tuntia töitä klo 6 - 12 välisenä aikana ja lähtenyt tämän jälkeen pois töistä oman sairauden takia, hänelle maksetaan sunnuntaiyökorvaus 6 tunnilta ja loppuaika työvuoroluetteloon vahvistetusta työvuorosta täytetään työajan lisäyksellä, josta ei makseta työaikaperusteita korvausta, mutta se aika huomioidaan mahdollisissa lisä- ja ylityökertymissä.

Vahvistetusta työvuoroluettelosta poikkeaminen

Helmikuun kehittämissäryhmässä työajan lisäystuntien käsittelyn yhteydessä puhuttiin myös työvuoroluettelosta poikkeamisesta operatiiviseen tarpeeseen perustuen. Työvuoroluettelon laatimisesta ja hälytysluonteisesta työstä on annettu määräys (id83 77205/17/2012/4800/1.8.2012), joka löytyy Kompassista kohdasta Toimintamme - Henkilöstöjohtaminen - Virkaehtosopimukset ja niihin liittyvät määräykset. Sen mukaan vahvistetusta työvuoroluettelosta voidaan poiketa perustellusta syystä. Perusteltu syy on työyksikössä ilmennyt operatiivinen tarve. Poikkeamisesta on il-

moitettava virkamiehelle mahdollisuuksiensa mukaan viimeistään vuorokautta ennen muutoksen ajankohtaa. Jos työvuoro joudutaan peruuttamaan kokonaan, lyhentämään alusta tai siirtämään myöhemmäksi, siitä on ilmoitettava asianomaiselle virkamiehelle työvuoroa lähinnä edeltävänä päivänä taikka poikkeustapauksessa viimeistään ennen virkamiehen saapumista työn suorittamispaikalle. Kehittämissäryhmässä käytyjen keskustelujen perusteella, mikäli työvuoron perumiselle olisi tarvetta, silloin pitää olla mahdollisuus siirtää peruttu työvuoro operatiiviseen tarpeeseen perustuen jonnekin muualle työajassa. Jos työvuoron peruminen tulisi ajankohtaiseksi jakson viimeisenä päivänä esim. ilma-aluksen viikaantumistapauksessa, kyseinen vuoro tulisi teetättää jotakin muita töitä, koska sitä vuoroa ei enää voi siirtää minnekään muualle operatiiviseen tarpeeseen perustuen. Jos vahvistetusta työvuoroluettelosta poikkeamista ei ilmoiteta edellä mainitun määräyksen mukaisesti, työvuoro merkitään tekemättä jäädessä kokonaisuudessaan työajan lisäykseksi.

Työajan lisäystuntien soveltaminen

Syy	Virastotyö	Jaksotyö	Huom!
Virkamiehen sairastuminen kesken työvuoron	7:21	työvuoron työaika	Loppuvuoro merkitään TL:nä ko. aikoihin.
Lapsen sairastuminen kesken työvuoron	7:21	7:45	Loppuvuoro merkitään TL:nä ko. aikoihin.
Hälytystyön työaika	4:00	4:00	Tehty työaika ja TL:nä vähintään 4 tuntiin.
Lyhyet työvuorot	7:21	8:00	
Työvuoron peruminen	työvuoron työaika	työvuoron työaika	Mikäli työvuoroluettelosta poikkeamisesta ei ilmoiteta määräyksen id8377205/17/2012/4800/1.8.2012 mukaisesti.
Enintään 5 vrk kestävät kurssit	7:21/5:32	7:45/5:32	5:32, mikäli jaksoon olisi tulossa lisä- ja/ tai ylityötä.
Matkustamisen työaika	7:21	7:45	Jos työvuoro ei muutoin täyty työstä, niin TL:nä ko. aikoihin.
Rajakoiran hoitoon käytetty työaika	4:00	4:00	Vähintään 4 tuntia/ kalenteriviikko. TL:stä ei merkitä pelkästään keskeytyspäiviä sisältävälle kalenteriviikolle.
Synnytystä edeltävät tutkimukset ja äitiysneuvolakäynnit, jos ne on suoritettava työaikana	7:21	työvuoron työaika	

Työajanlisäys on työaika laskettaessa lisä- ja ylityön määrää sekä virasto- että jaksotyössä pl. RVLTA 2.5 mukaiset kurssit, joissa lasketaan 5:32/vuorokausi. Virastotyössä TL otetaan huomioon puskurityöaikaan kaikissa tapauksissa.

Työaikaperusteisia korvauksia (ilta, yö, lauantai, sunnuntai, aattopäivä) TL-ajalta ei makseta.

Koulutuspäivien siirto ja kysely työn imusta jäsenistölle

Teksti ja kuvat: Jaakko Levä

Kotoa koronaviruksen varjosta...

Vuoden 2020 koulutukset on saatu hyvin liikkeelle ja ensimmäinen koulutustilaisuuskin pidetty. Seuraavan tilaisuuden suunnittelu oli juuri aloitettu, kun tapahtui se vähiten odotettu. Pahin pelkoni vahvistui samalla, kun ilmoittautuminen Päälystöliiton Puheenjohtajapäiville 2020 oli kiivaimmillaan. Pandemiaksi asti levinnyt koronavirus aiheutti myös meille harmaita hiuksia ja lopulta vaikean päätöksen liittomme hallitukselta. Joudumme siirtämään huhtikuulle suunnitellun tapahtuman aina syyskuulle asti. Vuoden 2020 Puheenjohtajapäivät pidetään syyskuussa, 7. - 9.9. (maanantai - keskiviikko). Toteutamme ne kuitenkin syyskuussa jo hyväksi todetulla kaavalla ja sisällöllisesti rikkaina koulutuspäivinä. Toivonkin, että mahdollisimman monen yhdistyksen puheenjohtaja tai edustaja osallistuisi, jotta saamme laajalle kuulijakunnalle tuotua tärkeitäkin näkökantoja liittomme toiminnasta ja tulevaisuudesta. Lisäksi haluaisimme kuulla myös yhdistysten suunnasta, mistä ahdistaa ja mihin tarvitaan vielä mahdollisimman tarkkaa ohjausta tai tukea. Näinä vaativina aikoina meillä on vihdoin aika toimia ja luoda valoisa tulevaisuus yhteisen liittomme eteen. Nyt jos koskaan tarvitaan suoraselkäisiä suunnitelmia ja oikeita henkilöitä niitä toteuttamaan. Ole reipas ja tule siis mukaan ja vaikuta asioihin.

Milloin kannattaa aloittaa sotilaseläkkeelle siirtymiseen valmistautuminen?

Tuon tässä esille yhden esimerkin siitä, miten meillä opistoupseereilla tuo "eläkepolku" voisi mennä suunniteltaessa siirtymistä sotilaseläkkeelle. Tässä liitteenä olevassa kuvassa ovat vain suuntaviivat siihen, miten voi valmistautua hyvissä ajoin työnantajan kanssa tulevaan sotilaseläkkeelle siirtymiseen. Riittävän ajoissa aloitettu suunnittelu on tarpeellista niin yksittäiselle virkamiehelle kuin työnantajallekin. Sotilaseläke ei SAA tulla kenel-

lekään kuin salama kirkaalta taivaalta. Valmistautuminen on aloitettava riittävän ajoissa ja huolehdittava siitä, että selviytymispolut varsinaisen sotilaseläkkeen alkamisen jälkeen on myös mietitty tarkoin. Hoida aluksi kotirintamalla asiat selväksi ja hae tuki selviytymispolulle myös sieltä. Päälystölehdessä 1/2017 on mielestäni hyvä kertomus ja erittäin mallikelpoinen suunnitelma siitä, miten tuon siirtymisen tulevalle sotilaseläkkeelle voi tehdä. Sen

pohjalta olen tuohon alla olevaan kuvaan muokannut jo lehdessä 1/2017 eläkkeelle jääneen opistoupseerin tekemää suunnitelmaa siten, että se toimii pohjana sille, miten aikaisessa vaiheessa kannattaa ryhtyä yhdessä työnantajan kanssa suunnittelemaan siirtymistä reserviin. Mitä aikaisemmassa vaiheessa saa asiat selviksi ja suunnitelman kasaan, voi jäädä aikanaan hyvillä mielin reserviin.

Työn imua, työn määrän kokemista ja virtuaalityötä koskeva kysely

Päälystöliitto ry:n hallitus on päättänyt 7.2. pitämässään kokouksessa, että tuemme majuri **Timo Luukkaista** hänen opinnoissaan tarvitsemansa tutkimuskyselyn muodossa. Kysely toteutetaan käyttämällämme Survey-paljärjestelmällä. Timo Luukkainen opiskelee työn ohessa Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa tehden diplomi-insinöörin tutkintoon liittyvää diplomityötä työn imusta, työn määrän kokemisesta ja virtuaalityöstä. Tutkimuksessaan hän pyrkii selvittämään, miten virtuaalityöskentelyn osatekijät ovat yhteydessä työn imuun ja työn määrän kokemiseen opistoupseereiden keskuudes-

sa. Tutkimustulokset julkaistaan diplomityön raportissa kesällä 2020. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen palveluksessa sekä Päälystöliiton jäsenrekisterissä olevat opistoupseerit. Aiempi kokemus virtuaalityöstä, käsittäen haja-, etä- ja mobiilityön, ei ole välttämättömyys kyselyyn osallistumiselle. Työn imuun vaikuttavien tekijöiden ja työn määrän kokemisen tutkimisen kannalta kaikkien vastaaminen on tärkeää. Kysely on sama kaikille vastaajille. Se toteutetaan nimettömänä ja vastaaminen on täysin luottamuk-

sellista. Vastaajien tunnistetietoja ei kerätä ja aineistoa käytetään vain tähän tutkimukseen. Aineistoa käsitellään luottamuksellisesti ja ketään vastaajaa ei voida tunnistaa tutkimuksen raportista jälkikäteen. Tutkimusaineiston omistaa ja säilyttää Päälystöliitto. Päälystöliitolla on oikeus hyödyntää vastausaineistoa ja tutkimusta edunvalvonnassaan sekä jatkotutkimuksissa. Päälystöliitolla on myös oikeus luovuttaa aineisto toisen tutkijan käyttöön. **Kysely päättyy 10.4., joten tämän jutun ilmestyessä olemme aika kalkkiviivoilla kyselyyn vastaamisen osalta.** Päätin kuitenkin asiasta mainita, mikäli kyselyn tarkoitus jäi jollekin opistoupseerille epäselväksi. Onhan tässä vielä hetki aikaa vastaamiseen.

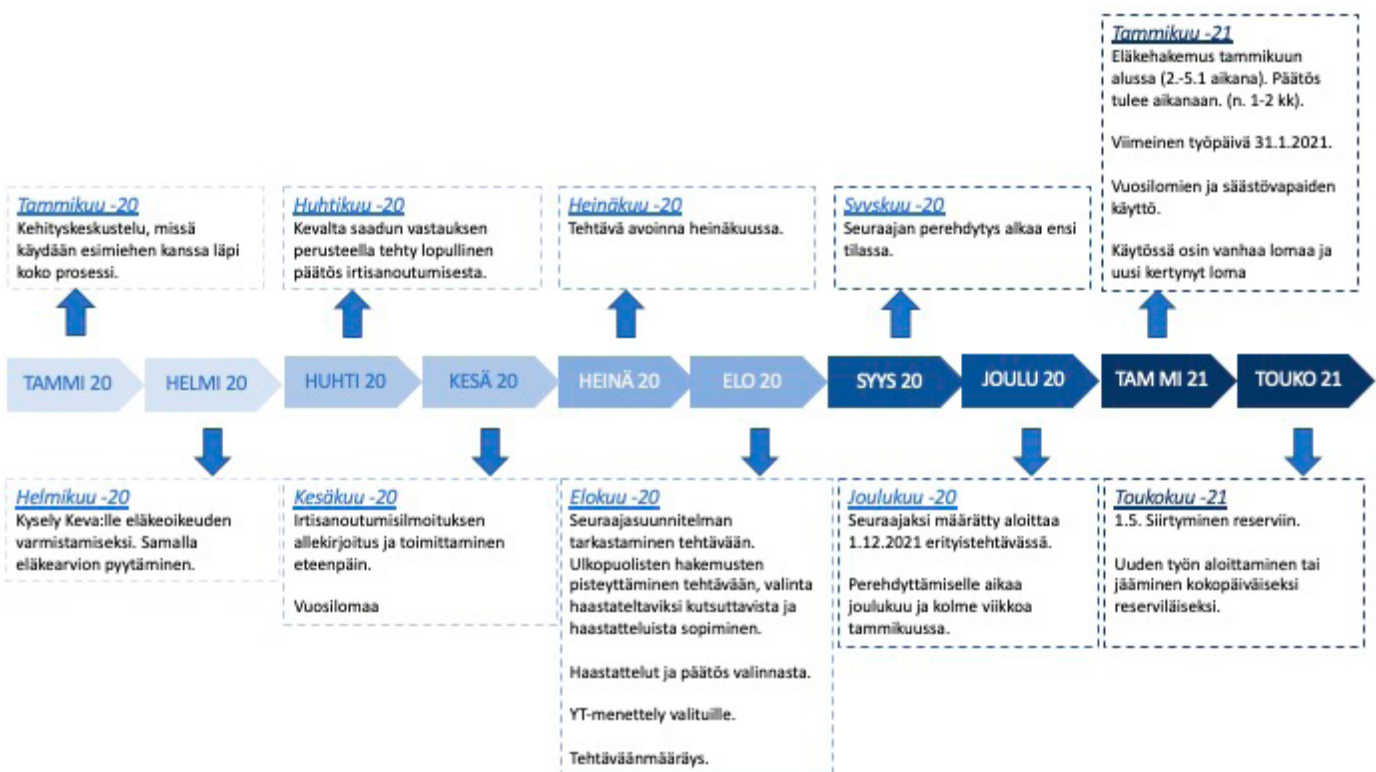
TYÖN IMUA, TYÖN MÄÄRÄN KOKEMISTA JA VIRTUAALITYÖTÄ KOSKEVA KYSELY

16.3.-10.4.2020

Timo Luukkainen, Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto & Päälystöliitto Ry

Hyvä Päälystöliiton jäsen,

Opiskelen työn ohessa Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa ja teen diplomi-insinöörin tutkintoon liittyvää diplomityön imusta, työn määrän kokemisesta ja virtuaalityötä.

Henkilöstöedustajien työn jatkajat esiin

Teksti: Maavoimien alueellinen
pääluottamusmies Ilkka Huttula

Kuva: Merja Hämäläinen

Jäsenistön edunvalvonta on aina liittomme toiminnan keskiössä. Tuota työtä tekevät liiton toimijoiden lisäksi paikalliset yhdistykset, yhteistoimintaedustajat ja luottamusmiehet. Liittomme on perinteisesti panostanut henkilöstöedustajiinsa kouluttamalla heidät yhteistoiminnan ja luottamusmiestoiminnan osaajiksi niin puolustusvoimien kuin rajavartiolaitoksenkin puolella. Korkealaatuinen koulutus ja kollegoilta saatava tuki ovat antaneet

ja antavat jatkossakin yksittäiselle edunvalvojalle ja edustajalle tukevan pohjan, jolta ponnistaa haasteiden edessä - tämä voidaan nähdä jokaisella toimipisteellä läpi valtakunnan. Henkilöstöedustajatkin valitettavasti ikääntyvät ja viimeinen käyttöpäivä tulee väistämättä kaikille eteen jossain vaiheessa. Keski-ikäme on lähestymässä 50 vuoden rajapyykkiä. Nyt olemme nähneet tilanteita, joissa henkilöstöedustajan saadessa korisevan yskänkohtauksen kuten Kummelin sketsissä, eivät nuoremmat heti valpastu ja tartu kampeen vaan pakenevat paikalta. Mistä sitten löydämme edunvalvontatyölle jatkajia aina 2030-luvulle saakka? Erityisesti yhteistoimintaedustajien rekrytoinnissa olemme kohdanneet haasteita ja jopa joutuneet tilanteeseen, jossa emme ole saaneet yhteistoimintaelimeen päällystöliittolaista edustajaa lainkaan. Yhteistoiminnan merkitys on kasvanut merkittävästi henkilöstön edunvalvonnassa, joten edustus yhteistoimintaelimessä on ensiarvoisen tärkeää. Olen toiminut edunvalvontatehtävissä Päällystöliitossa hieman yli kaksikymmentä vuotta. Mukaan mahtuu paikallisen yhdistyksen hallintoa, paikallistason yhteistoimintaa sekä luottamusmiestehtäviä paikallis- ja puolustushaarasella. Kaikista tehtävistä on tähän mennessä selvitty "hengissä" mahtavan yhteishengen, tuen ja saadun koulutuksen avulla.

Miksi haluan tuoda huoleni edunvalvonnan jatkuvuudesta teidän kaikkien pohdittavaksi? Taannoin luottamusmiesryhmä järjesti kyselyn edunvalvojille ja kysyimme mm. "Onko tehtäväsi tiedossa jatkajaa?". Yli puolet vastasi "Ei ole tai ei ole kysytty". Yhteisen edun nimissä pohtikaa nuoremmat tykönänne, olisiko teillä henkilökohtaisesti annettavaa jäsenistön ja Päällystöliiton toimintaan jatkuvuuden turvaamiseksi. Haluan rohkaista jokaista, joka kokee pienintäkin halua lähteä mukaan edunvalvontaan, otamaan rohkeasti yhteyttä paikallisiin toimijoihin ja ilmoittamaan käytettävyytensä tuleviin avautuviin henkilöstöedustajan tehtäviin. Jos tehtävän sisältö ei ole tiedossa, niin kannattaa rohkeasti kysyä, mitä kyseinen tehtävä pitää sisällään? Tiedän, että tehtävien vaativuus huolettaa jo etukäteen. Mutta olkaa huoletta, ketään ei laiteta koskaan taisteluun ilman asianmukaisia varusteita ja koulutusta. Myös tulitukea löytyy aina ja riittävästi. Perehdyttäminen tehtäviin toteutetaan yksilön tarpeiden mukaan riittävällä ja kattavalla koulutuksella. Tilanne eläköitymisten suhteen ei vielä ole mahdoton, mutta on syytä reagoida ennen kuin se sellaiseksi muodostuu. Henkilökohtaisesti jaksan uskoa, että joukostamme löytyy jatkossakin edunvalvontaan rautaisia ammattilaisia.

Kesää kohti

Kevään varma merkki on järjetön kellojen siirto tunnilla kohti kesäkesän juhlaa, mutta toivottavasti siirtelystä päästään pian eroon. Koronavirus on sotkenut kalenterit ja peruuttanut eri tapahtumia, kuten liiton Puheenjohtajapäivät. Päivät on kuitenkin tarkoitus pitää ennen Edustajakokousta, jonka ajankohta on 3.11.2020. Muistetaan myös tässä kohtaa, että tulevan syksyn edustajakokoukselle jätettävien aloitteiden viimeinen jättöaika liiton hallitukselle on 31.8. Samaan päivämäärään mennessä tulee jättää myös esitykset liiton kunniamerkillä ja -mitalilla palkittavista sekä tehdä esitys Vuoden opistoupseerin valitsemiseksi. Vaikka aikaa vielä on paljon, tulee muistaa, että ensi kuun jälkeen on kesäkuu ja lomat tulevat ajankohtaisiksi.

Päällystökaleri 2021

Kesää kohti mennessä valmistellaan toimistolla myös ensi vuoden Päällystökalerin tilausprosessia ja pyydetään tarjoukset toimittajilta. Liiton hallitus on päättänyt, että saadakseen vuoden 2021 Päällystökalerin tulee jäsenen se tilata. Tilaaminen tapahtuu liiton jäsen sivuilta eAsiointin kautta tai jos et pääse jostain syystä jäsen sivuille, voit tilata kalerin soittamalla toimistolle. Myös sähköpostilla tilaaminen on mahdollista (toimisto@paallystoliitto.fi). Tilaukset tulee tehdä juhannukseen (19.6.) mennessä.

Lomatoiminnasta ja jäseneduista

Syksyn lomaviikkojen (1.9. - 31.12.) hakuajankohta päättyy 30.6., joten tämä muistutuksena marjastus-, sien-, ruska- ja alkutalven hiihtoretkiä suunnitteleville. Jäsenten käytettävissä ovat jäsenedut.fi- ja member+-sivustojen tarjoamat etuudet sekä lisäksi liiton neuvottelemat jäsenedut. Yksi näistä eduista on 15 %:n alennus päi-

vän hinnasta Holiday Clubin kylpylöissä ja majoituspalveluissa. Jäsenyhdistysten toimintatuki tulee maksuun 18.6. niille yhdistyksille, jotka ovat lähettäneet toimistolle edellisen kauden toimintakertomuksensa 10.6. mennessä. Tuon päivämäärän jälkeen lähetettyjen toimintakertomusten perusteella maksettava yhdistyksen toimintatuki maksetaan joulukuussa. Liiton toimiston vuosilomajärjestelyt ovat sellaiset, että toimistolla on ainakin yksi henkilö paikalla koko kesän palvelemaan jäsenistömmme tarpeita. Työaikaliukuman johdosta parhaiten palvelua saat kello 9–15. Palkansaajakeskusjärjestöjen yhteinen Kesäduunari-info neuvoo jälleen nuoria kesätyösuhteisiin liittyvissä asioissa. Palvelu avataan 4. toukokuuta ja se toimii 31. elokuuta asti. Maksuttomaan Kesäduunari-fooniin voivat ottaa yhteyttä nuorten lisäksi vanhemmat sekä työnantajat. Puhelimitse tai netin kautta voi pyytää apua esimerkiksi palkkoihin, työvuoroihin tai työsopimuk-

sen laatimiseen liittyviin asioihin. Neuvoja voi kysyä numerosta 0800 179 279 ja osoitteesta www.kesaduunari.fi. Keskustelua käydään myös Facebookissa osoitteessa www.facebook.com/kesaduunari ja

Twitterissä <https://twitter.com/kesaduunari>. Puhelinpalvelu on avoinna maanantaista perjantaihin kello 9–15.

Liiton jäsenrekisteri

on jäsentietojen osalta melko hyvässä kunnossa, mutta puutteitakin on. Tietojen oikeellisuudessa ja ajantasaisuudessa ovat jäsenen itsensä lisäksi avainasemassa yhdistysten jäsenihteerit ja sihteerit. He eivät kuitenkaan voi päivittää esimerkiksi jäsenen työpaikkatietoa, vaan sen voi tehdä liiton toimiston lisäksi jäsen itse eAsiointin kautta. Virkaehtosopimusneuvotteluiden ollessa käynnissä on viimeistään nyt syytä tarkistaa ja päivittää jäsentiedot vastaamaan todellisuutta.

Päällystöliiton Puheenjohtajapäivät on siirretty syksyyn

Aiempi ajankohta oli 22. - 24.4. (ke-pe) ja UUSI AJANKOHTA ON 7. - 9.9. (ma-ke)!

Aiemmat ilmoittautumiset on poistettu ja uuteen ajankohtaan ilmoittautuminen on nyt avattu liiton nettisivuille koulutuksen alle.

Varaamme myös mahdollisuuden vielä tuon uuden ajankohdan muuttamiselle vuoden 2021 puolelle, mahdollisesti tilanteen niin vaatiessa. Pahoittelemme muutoksesta johtuvaa lisätyötä.

LAKIASIAINNEUVONTA

Asianajotoimisto Lindell
(02) 251 1004

toimisto@asianajotoimistolindell.fi
Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.

OUKES:n jalkauttamisessa paikoittain haasteita

Teksti ja kuva: Juha Susi

Päällystölaiton kuluva vuoden ensimmäisen koulutuskurssin ohjelmaan kuuluivat Pääesikunnan henkilöstöosaston tietoisuutta ajan-kohtaisista asioista. Suurin mielenkiinto kohdistui opistoupseerien valtakunnallisen henkilöasioiden hoitajan kapteeniluutnantti **Juha Savijoen** OUKES-katsaukseen.

- Viimevuotisen ensimmäisen kierroksen jälkeen osastolle kertyi palautetta ja niitä huomioitiin tähän kierrokseen lähde-äes- sä. Kehityskeskusteluesimiesten käyttöön laadittiin mm. jakokappale tehtävä- ja seuraajasuunnitelmaan sisällyvistä tehtävistä, Savijoki avaa tehtyjä uudistuksia kurssilaisille.

Ilmavoimien päluottamusmies **Santtu Ky- töjoki** nostikin taulukoiden hyödyntämisen esille kommentissaan kurssilaisten puolesta.

- Suunta on oikea, mutta maalissa ei vielä olla. Saamamme tiedon mukaan niitä ei ole hyödynnetty täysimääräisesti esimies- työssä.

Kytöjoen kommentti ei tullut yllätyksenä Savijoelle, sillä niitä tulee vielä muistakin, jo useamman vuoden käytössä olleista suunnitelmista.

- Tämän lisäksi meillä on todella paljon esimehiä ja näin ollen järjestelmän jalkautuminen vie useamman vuoden.

Suunnittelu etenee tämän vuoden osalta tuttua uraa. Huhtikuun loppuun mennessä vastuuorganisaatiot ovat laatineet seuraajaehdokkaista esityksensä, jotka yhteensovitetaan toukokuussa valtakunnallisesti.

- Kesäkuun loppuun mennessä suunnitelmat esitellään Puolustusvoimien henkilöstöpäällikölle. Viimeistään lokakuun lopussa tiedon voi tarkistaa omalta osaltaan SAP:sta.

Tämänvuotisiin suunnitelmiin (OUKES) on lisätty yksi uusi sarake. Siihen kootaan kaikkien niiden henkilöiden tiedot, jotka ovat ilmoittaneet kiinnostuksensa kyseessä olevaan tehtävään SAP:in kautta tai suoraan henkilöstöasioiden hoitajille.

- Tällä lisätään valmistelun läpinäkyvyyttä, Savijoki perustelee.

Kevään aikana tehtävää OUKES-suunnitelua ei tehdä tyhjältä pöydältä, vaan siinä käytetään hyväksi viimevuotista pohjaa ja seuraajaehdokkaita. Tehtäviä voidaan lisätä ja poistaa tarpeen mukaan. Uutena asiana tulee muiden henkilöstöryhmien nostaminen mukaan osaksi suunnittelua.

- Viime vuonna jäi noin 90 tehtävää ilman seuraajaehdokasta. Haluamme herätellä hallintoyksiköitä kouluttamaan ajoissa henkilöstöään varsinkin eri pätevyys- vaati- viin tehtäviin.

Esimerkkinä Savijoki nosti esille Kouvolan

Kapteeniluutnantti Juha Savijoki kuunteli tauolla päluottamusmiesten Jaakko Levän ja Marko Laukkasen havaintoja OUKES:n toisesta kierroksesta. Suunnittelun jalkautumisessa on hallintoyksikkökohtaisia eroja.

seudun, missä huomattava osa Logistiikka- rykmentin ja Karjalan prikaatin huollon koulutetuista saavuttaa eläkeoikeuden lähitulevaisuudessa.

Normipäivityksiä

Kaikkien henkilöstöryhmien henkilöstöasioiden hoitonormit ovat olleet päivityskierroksella. Normeihin ei ole tulossa suuria vi- lauksia, vaan muutokset koskevat lähinnä asiakirjojen päivittämisen uusiin tietosuoja- määräyksiin ja fyysisen toimintakyvyn muutosten huomioimiseen liittyen.

- Käynnissä olevat päivitykset koskevat kaikkia henkilöstöryhmiä. Esimerkiksi jat- kossa meidän tulee huomioida uusien kun- tovaatimusten vaikutukset eri tehtävien täyttämiseen.

Savijoen esittelemistä taulukoista ilmenee opistoupseerien poistumaennusteet ja teh- täväluokkien kehittyminen. Kahdessa ylim- mässä luokassa palvelee jo yli puolet hen- kilöstöryhmästä.

- Vaikka lähivuosina väkeä poistuu, on meillä vielä 2030-luvulle tultaessa 600 opistoupseeria rivissä.

Prosessi toimii

Henkilöstösektorin johtaja, komentaja **Jari Danielsson** kertasi esityksessään keskei- simmät periaatteet henkilöstöryhmämuu- tosprosessissa.

- Saamme eri järjestöiltä palautetta kiitettävästi, mikäli jossain prosessi on rikki.

Esimerkkinä hän mainitsee ajoittain esiin nousevat prosessin oikomisyhtymät, joilla pyritään nopeuttamaan tehtävän siirtoa toi- selle ryhmälle.

- Käytännössä nämä yhtymät ovat vain ve- nnyttäneet prosessia, kun lopulta kuitenkin olemme velvoittaneet joukkoja palamaan oikeisiin menettelytapoihin.

Aikaisemmissa esityksissään Danielsson on korostanut paikallistasolla tehtävien lau- suntojen merkitystä, niin tälläkin kertaa.

- Kyllä ne luetaan ja niissä esitettyihin pe- rusteluihin perehdytään aidosti.

Evp-henkilöiden palkkaaminen uudelleen puolustusvoimiin oli yksi esityksen aiheis- ta. Nämä nousevat ajoittain esille, kun tie- tyn alan osaajan eläköityminen lähestyy eikä korvaavaa osaamista ole saatavilla nopeasti.

- Näissä pitää selkeästi erottaa, onko henki- löllä saavutettuna eläkeoikeus vai eroamis- ikä. Emme palkkaa eläkeoikeuden perus- teella irtisanoutuneita uusiin virkoihin.

Eurooppalainen raja- ja merivartiosto kehittyy voimakkaasti lähivuosina

Teksti ja kuva: Juha Susi

Eurooppalainen raja- ja merivartiosto tulee tarjoamaan lähivuosina yhä useammalle mahdollisuuden kansainvälisiin tehtäviin. Tehtävien pituudet vaihtelevat jatkossa neljästä kuukaudesta kahteen vuoteen.

- Lähdemme liikkeelle vapaaehtoisuudesta. Henkilömäärä on tosin velvoittava, toteaa Rajavartiolaitoksen henkilöstöosaston osastopäällikkö, lippueamiraali **Tom Hanén**.

Uuden lainsäädännön mukaiset velvoitteet käynnistyvät vuoden 2021 alusta. Tällöin on tarkoitus lähettää kahdeksan henkilöä kahden vuoden ajaksi operaatioon. Veloitte tulee kasvamaan vuosikymmenen loppupuolella jo 30 henkilöön. Samoin vuoden 2021 alussa virastolla on oltava valmius lähettää 72 henkilöä lyhyemmille, maksimissaan neljän kuukauden komennuksille.

- Palvelussuhteen ehdot ovat vielä arvioinnissa, sillä konseptia rakennetaan nyt kovaa vauhtia yhdessä Frontexin kanssa. Tähän palataan vielä myöhemmin tarpeiden mukaan. Osallistuminen toteutetaan ainakin aluksi komennusperusteisesti olemassa olevilla palvelussuhteen ehoilla ja tehtäväkuvilla, osastopäällikkö avaa palkkausperusteita.

Opistoupseereille löytyy jatkossakin tehtäviä

Rajavartiolaitoksen opistoupseereita palvelee ensi vuosikymmenellä aina vuoteen 2036 asti nykyisten eläkemääräysten mukaisesti.

- Meillä on tarjota heille laaja paletti erilaisia tehtäviä. Mitään selkeätä ja yksiselitteistä päättötehtävää ei ole, Hanén vastaa tiedusteluun tulevaisuudesta.

Rajan opistoupseereista noin puolet on käynyt jatkokurssin. Tuleviin tehtäviin koulutusta tullaan räätälöimään tarpeen mukaan kuten tähänkin asti.

- Olemme noudattaneet valinnoissa henkilöä eikä nuttu-periaatetta. Sopivuus ja työnantajan kokonaisuuskäsitteitä ratkaisevat, ei henkilöstöryhmä. Noudatamme jatkossakin tätä periaatetta.

Rajavartiolaitos on tunnistanut paineen, joka kohdistuu osaajiin. Kilpailu tiettyjen turvallisuusalojen osaajista on kovaa ja kosiskelua kohdistuu myös viraston nykyiseen henkilöstöön. Omista osaajista halutaan pitää kiinni.

- Emme aina pysty kilpailemaan palkalla, mutta kylläkin ainutlaatuisella rajahengellä sekä työtehtävien monipuolisuudella ja mielekkyydellä. Meillä on selkeästi hyvä olla töissä. Uskon, että voimme olla Suomen paras työpaikka, elleimme jo ole. Tämä on hyvä rekrytointivaltti myös uusille osaajille.

Sopeuttamistie kuljettu loppuun

Rajavartiolaitos on sopeuttanut toimintaansa yhtäjaksoisesti vuodesta 2012. Eri sopeuttamisohjelmat ovat seuranneet toinen toistaan. Toimintoja on keskitetty ja säästöjä on haettu kaikilla rintamilla.

- Meillä ei ole enää yksinkertaisesti sopeutettavaa. Investointitarpeet ovat suuria ja toimintaan tarvitaan lisää rahaa, Hanén painottaa.

Kun kalustoa tulee päivittää ja tehtäviä tulee lisää, nousee samalla myös viraston rahan tarve. Valvontalentokoneet, vartiolaivat ja tekniset valvontajärjestelmät ovat listoilla edelleen. Näiden lisäksi rahaa tarvitaan kiinteistöihin.

- Kyllä meidän on pystyttävä tarjoamaan henkilöstölle terveelliset työtilat. Emme voi luopua ongelmakohteista, koska korvaavia ei ole tarjota tilalle.

Frontex-tehtävien lisääntymisen lisäksi Rajavartiolaitos vastaa nykyisin myös merialueiden ympäristönsuojelun kokonaisuuden johtamisesta. Aiemmin eri viranomaiset ovat vastanneet kukin omista erityisalueistaan.

Henkilöstöosaston osastopäällikkö, lippueamiraali Tom Hanén avasi lisääntyvien kansainvälisten tehtävien palvelussuhteen ehtoja. Liikkeelle lähdetään nykyisin ehdoin vapaaehtoisuuteen perustuen.

- Tämä tuli siis aikaisemman meripelastustoiminnan lisäksi. Kun esimerkiksi Suomenlahdella on jatkuvasti liikkeellä noin 20 tankkeria, on valmiuden torjuntatoimiin oltava hyvä. Meillä on jo pitkä kokemus ympäristövahinkojen käytännön torjunnasta, nyt tullut uusi vastuu torjuntatoimien johtamisesta avomerellä on tähän kehitykseen aivan luonnollinen jatkumo.

Puheenjohtaja ja pääluottamusmies Lapissa

Teksti ja kuvat: Juha Saari

Päällystöliiton puheenjohtaja **Jyrki Lukkarinen** ja pääluottamusmies **Marko Jalkanen** kiersivät Lapin joukko-osastoissa 3. - 6.2. Heidän tavoitteenaan oli tavata mahdollisimman kattavasti liiton jäsenistöä ja samalla käydä paikallisia keskusteluja yksiköiden komentajien, henkilöstöpäälliköiden ja paikallisten luottamusmiesten kanssa. Kiertueen päätteeksi järjestettiin jäseninfo Rovaniemellä.

Koulutustarvetta molemmissa virastoissa

Kiihtyvää tahtia eläköityvien opistoupseereiden suunnatessa reserviin ja samanaikaisesti palveluksessa olevien kandiin ja maistereiden haikaillessa parempia tulevaisuuden näkymiä muista hallintoyksiköistä tai jopa siviilimarkkinoiden puolelta, Lapin rajavartiostossa on tultu sen tosiasian eteen, että kaikkiin avoimiin tehtäviin ei enää jatkossa ole mahdollista sijoittaa koulutusvaatimukset täyttäviä johtajia. Päällystöliiton näkemyksenä on, että täyden-

Yli luutnantti Matti Pekkala toimii lokakuussa lakkautettavan Lapin rajapäällystö ry:n sihteerinä ja selvitysmiehenä. Hänen mielestään työntekijöiden jaksamiseen pitäisi kiinnittää enemmän huomiota.

nyskoulutettuja kokeneita opistoupseereja voisi käyttää jopa nykyistä laajemmin täytettäessä vaativia johtajapaikkoja, etenkin varapäälliköiden tai johtokeskusten päälliköiden tehtäviä.

Rajavartiolaikoksessa tehtiin aikanaan ratkaisu, jossa täydennyskoulutetuista opistoupseereista noin puolet määrättiin jatkokoulutettaviksi. Täydennyskoulutetut opistoupseerit toimivat usein erityistehtävissä, joissa he joutuvat ammattitaitonsa kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi päivittämään osaamistaan erityistaitoja kehittävillä lyhyemmällä kursseilla. Tällaiset kurssit voisi hyväksyä ainakin osaksi jatkokoulutusta ja sitä kautta luoda täydennyskoulutetuille opistoupseereille mahdollisuus hakeutua vaativimpiin Rajavartiolaikoksen opistoupseereiden tehtäviin.

Puolustusvoimissa lähes kaikki opistoupseerit on jatkokoulutettu ja siten heillä on edellytykset vaativimpiin tehtäviin. Tämänhetkisen tiedon mukaan opistoupseereja on töissä ainakin vuoteen 2037 saakka. - Työnantaja voisi miettiä, kannattaisiko opistoupseereille antaa vielä lisäkoulutusta, jotta heistä saisi täyden hyödyn ennen reserviin siirtymistä, **Henri Hahti** tuumii.

Etä- ja hajatyö puhuttaa

Rajavartiolaikoksessa virastotyötä tekevä on mahdollisuus suhteellisen joustavasti käyttää erilaisia etä- ja hajatyön malleja sujuvoittaakseen työn, työmatkan ja kodin arjen välisiä kipukohtia. Pitkien välimatkojen Lapissa korostuvat työpisteiden ja kodin välisestä etäisyydestä aiheutuvat haitat, joiden helpottamiseksi etä- ja hajatyö tuo uusia mahdollisuuksia. Etä- ja hajatyösopimukset on kuitenkin kirjoitettu niin sitoviksi, että työntekijöillä ei aina ole mahdollisuutta hyödyntää kaikkia sopimuksien mahdollistamia etuja. Esimerkiksi joillain viikoilla työntekijällä saattaa olla useita työpisteeseen sidottuja työtehtäviä, jolloin hän ei voi hyödyntää yhtään etä- tai hajatyöpäivää. Sopimuksen jäykkyyden vuoksi niitä ei pysty siirtämään esimerkiksi seuraavalle viikolle, jolloin sopimuksen mahdollistamat edut jäävät hyödyntämättä.

Etä- ja hajatyösopimuksissa on vielä parantamisen varaa. Tehokkaasti hyödynnetyistä etä- ja hajatyön mahdollisuuksista myös työnantaja voisi saada helpotusta johtajapulaan. Puolustusvoimien vastaavissa sopimuksissa mm. hajatyön käyttäminen on kirjoitettu huomattavasti väljemmin, jolloin työntekijöillä on mahdollisuus hyödyntää sopimuksen mahdollistamat edut paremmin. - RVL:n tulisi päästä samalle tasolle puolustusvoimien kanssa hajatyöskentelyn osalta - puolustusvoimissa on mahdollista työskennellä hajana 10 päivää kuukaudessa, toteaa **Matti Pekkala**.

Henkilöstön jaksaminen rajoilla

Lapin rajavartiostossa johtajien määrä on supistunut jo vuosia. Toimistoupseereina, vartioupseereina, johtamisjärjestelmäupseereina tai muissa vastaavissa tehtävissä toimineita johtajia on siirtynyt reserviin tai muutoin lähtenyt hallintoyksiköstä pois viime vuosina useita, eikä heidän tilalleen ole sijoitettu uutta henkilöä. Heidän jälkeensä jättämät merkittävät työtehtävät on siirretty muille hallintoyksikön työntekijöille työjärjestyksellä.

Toisissa tehtävissä työmäärät ovat lisääntyneet huomattavasti aikaisempaan verrattuna uuden käyttöön otetun tekniikan vuoksi. Lisääntyneiden työmäärien vuok-

si tehtäviä olisi pitänyt jakaa useammalle henkilölle, mutta tehtäviin ei ole ollut sijoittaa koulutettua henkilöstöä. Samanlaisesti työnantaja luo lisäpainetta työntekijälle korostaessaan, kuinka tärkeistä Rajavartiolaitoksen asioista on kyse.

Työtehtävien vaativuutta on jatkuvasti kasvatettu, mutta tätä ei kuitenkaan palkkausjärjestelmän vuoksi pystytä huomioimaan palkkauksessa. Osalla henkilöstöstä työtehtävien määrä on lisääntynyt niin merkittävästi, etteivät henkilöt kykene suoriutumaan niistä normaalin työajan puitteissa. Yliötöiden tekeminen on lähtökohtaisesti kielletty ja tehtäviä on kehoitettu priorisoimaan. - Kovasti puhutaan asioiden ja tehtävien priorisoinnista, mutta tosiasiassa tällaiseen ei oikeasti anneta mahdollisuutta, Pekkala toteaa. Nämä kaikki vaikuttavat työntekijöiden jakamiseen, mihin ei ole riittävästi kiinnitetty huomiota.

Terveet työtilat kaikille

Rajavartiolaitoksessa työskentelee tällä hetkellä noin 200 henkilöä väistöiloissa. Senaatti-kiinteistöjen kanssa on meneillään useampia kiinteistöhankeita, joissa pyritään löytämään ratkaisuja terveellisemmiksi työpaikoiksi. Tarvittavien investointien toteuttaminen vaatisi noin 5 miljoonan euron lisärahoituksen Rajavartiolaitokselle. Myös Lapin rajavartioston useassa työpisteessä on sisäilmaongelmia. - Tällä hetkellä vartioston henkilöstö on tilanteessa, jossa lähes jokaisessa työpis-

teessä on enemmän tai vähemmän sisäilmasta johtuvaa oireilua, kertoo Pekkala. Raja-Joosepin rajanylityspaikan uudisrakentaminen alkaa keväällä 2020. Ivalon kasarmialueella on suunnitteilla yli 22 miljoonaa euroa maksava kasarmialuehanke, jonka aloitusaikataulusta ei vielä ole päätöksiä rahoituksen puuttumisen vuoksi.

Jääkäriprikaatin esikunta siirtyy Rovaniemelle

Jääkäriprikaati suunnittelee esikuntansa siirtämistä Rovaniemelle. Jääkäriprikaatin noin 400 työntekijästä suurin osa työskentelee tällä hetkellä Sodankylässä. Esikunnan ydintoimintojen siirtämisestä Sodankylästä Rovaniemelle seuraa noin 50 henkilön siirto työpaikkansa perässä. Esikunnan siirto ei tällä hetkellä ole ollut kuumimpana puheenaiheena Sodankylän tai Rovaniemen päällystöhdistyksissä. Alkuvaiheessa Jääkäriprikaati ei tiedottanut riittävästi siirron vaikutuksista, joten henkilöstön keskuudessa vallitsi epätietoisuus asiasta. Varsinkin pakkosiirron uhan alla olevien osalta epätietoisuus aiheutti kuohuntaa. Sittemmin tiedottaminen asiasta on parantunut ja tunteet laantuneet.

Osa Rovaniemellä asuvasta esikunnan väestä kulkee tällä hetkellä reppureina Sodankylässä. Heidän osaltaan esikunnan siirtyminen Rovaniemelle vain helpottaisi arkea. Suunniteltuun Rovaniemen esikuntaan tulisi siirtymään henkilöstöä Sodankylästä ja Oulusta. Osasta heistä tulee uusia reppureita, jotka toivottavasti pääsevät hyödyntämään

etä- ja hajatyösopimusta täysimääräisenä. - Ainakin tällä hetkellä Jääkäriprikaatin johto tukee hienosti etä- ja hajatyön tekemistä, ja toivottavasti esikunnan siirron myötä saamme Rovaniemelle lisää opistoupseerin tehtäviä, Haahti toteaa.

Matti Pekkala

41-vuotias

Yliiluutnantti, toimistoupseeri
Lapin rajavartioston esikunta
Ura alkanut 1999. Toiminut mm. Ivalossa kouluttajana, Karhutunturissa vartioupseerina, Sallassa varapäällikkönä, Lapin rajavartiosta useissa eri rikostorjunnan tehtävissä ja johtokeskuksen päällikkönä. Perheeseen kuuluu avopuoliso ja kolme alaikäistä lasta sekä pitkäkarvaisen skotlantinpaimenkoiran tekele.

Henri Haahti

46-vuotias

Yliiluutnantti, apulaiskapellimestari
Jääkäriprikaati, Lapin sotilassoittokunta
Ura alkanut 1.12.1995. PK56 ja jatkokursssi 2009. Toiminut soittajaupseerina, väepelinä ja työpaikkaohjaajana. Tuore Rovaniemen päällystö ry:n puheenjohtaja
Perheeseen kuuluu vaimo ja kolme tytärtä, joista vanhin aloitti juuri alokkaana Puolustusvoimien varusmiessoittokunnassa.

Yliiluutnantti Henri Haahti valittiin Rovaniemen päällystö ry:n uudeksi puheenjohtajaksi. Hän toivoo Jääkäriprikaatin esikunnan siirron myötä lisää vaativimpia opistoupseerin tehtäviä Rovaniemelle.

Monella paikkakunnalla on varmasti ollut tilanne, jossa tuttu edunvalvoja luovuttaa tehtävänsä siirtyessään eläkkeelle tai toiselle paikkakunnalle. Uskaltaako tehtävän ottaa vastaan? Pärjäänkö minä siinä? Näitä kysymyksiä varmasti moni jäsen pohtii ennen astumistaan edunvalvojan saappaisiin.

Päällystöliiton luottamusmiessyryhmä on valmistellut tietopakettia, jonka on tarkoitus opastaa aloittelevaa edunvalvojaa. Ensimmäinen versio esiteltiin helmikuuisella koulutuskurssilla. Valmis materiaali löytyy aikaan kotisivuilta.

- Olemme koonneet perehdyttämispakettiin luottamusmiestoiminnan perusteita ja käytänteitä, joilla aloittava luottamusmies pääsee tehtävässään liikkeelle, pääluottamusmies **Marko Ylönen** luottamusmiessyryhmästä avaa koottua aineistoa.

Ylönen muistuttaa myös edunvalvontaverkoston toimintaperiaatteista.

- Olemme vertaisverkosto, joten apua löytyy aina. Yksin ei tarvitse toimia.

Ensimmäistä kertaa

Kurssille osallistui useita ensikertalaisia, joista osa oli aloittanut edunvalvontatehtävänsä vuoden vaihteessa.

- Edellinen tehtävänhoitaja vaihtoi hallintoyksikköä, toteavat luottamusmies **Sanna Silvander** Kaakkois-Suomen rajavartiostosta ja yhteistoimintaelimen jäsen **Mika Koutu** Rannikkolaivastosta yhteen ääneen.

- Meillä taas edeltäjäni siirtyi vuoden vaihteessa eläkkeelle, luottamusmies **Mikko Tiedustelulaitokselta** kertoo taustoistaan. Silvanderin suostuttelua edesauttoi hänen toimintansa Rajavartiolaitoksen valtakunnallisena työsuojeluvaltuutettuna. Edunvalvontatyö oli siis jo osin tuttua.

- Aluksi näytti, ettei kukaan ollut kiinnostunut tehtävästä, joten lähdin suostuttelun jälkeen mukaan.

Vastaava suostuttelu on myös Koutulle tuttua.

- Paikallisyhdistyksen jäsenet olivat pitkin edellisvuotta kyselleen kiinnostustani tehtävään.

Rannikkoprikaatin luottamusmiehen **Janne Kaakkurivaaran** edunvalvontaura käynnistyi eri tavalla.

- Meillä tehtävää tavoitteli muitakin, joten jouduimme järjestämään vaalit. Tulini valituksi tehtävään.

Aika astua edunvalvojan saappaisiin

Teksti ja kuva: Juha Susi

Opastusta kaivataan

Michael Kajander otti loppukesästä vastaan PVJJK:n esikunnan luottamusmiehen tehtävät. Hän toimii myös jäsenenä paikallisessa yhteistoimintaelimessä.

- Nyt valmisteilla oleva tietopaketti on hyvä. Tätä voisi täydentää erillisellä verkkokurssilla, Kajander vinkkaa.

Silvander, Kajander ja Kaakkurivaara muistelevat saaneensa tietoa ja opastusta myös edellisiltä tehtävänhoitajilta tai lähialueen muilta edunvalvojilta ensimmäisinä kuukausinaan. Koutulla on toisenlaiset kokemukset.

- En suoranaisesti saanut ohjeita. Kyllä tässä hyvä olisi olla pieni perehdytys myös paikallisesti niistä toimista ja tavoista, jotka liittyvät jäsenten edunvalvontaan.

Luottamusmies Mikko toivoo myös aktiivista otetta uusista edunvalvojista.

- Heti alkuun perehdyttämispaketti ja tiedon ääreen ohjaaminen. Lisäksi olisi hyvä käy-

dä mahdollisimman pian tulevat koulutus- ja opetustilaisuudet läpi ja kalenteroida ne.

Verkostoituminen alkaa

Ensimmäistä kertaa osallistuneet kiittelivät kurssin jälkeen mahdollisuudesta keskustella muiden edunvalvojen kanssa kohtaanmistaan edunvalvontahaasteista.

- Oli mukavaa todeta, että riippumatta hallintoyksiköstä tai puolustushaarasta haasteet ovat kutakuinkin samansuuntaisia, Koutu summaa kokemaansa.

- Varsinkin omat osuudet, joissa päästiin muiden luottamusmiesten kanssa käymään käytännön asioita läpi, jäivät erityisesti mieleen, Silvander kertoo koulutuksesta.

Verkostoitumista on myös työnantajan edustajien osallistuminen tilaisuuksiin omilla tietoisuuksillaan.

- Pääesikunnan henkilöstöosaston esitys oli hyvä. Se olisikin saanut olla pidempikin. Vuoropuhelu tällaisissa tilanteissa henkilöstöalan tehtävänhoitajien kanssa on kullannarvoista, Koutu antaa kiitosta.

Myös liiton omat kouluttajat saavat kiitosta.

- Edunvalvojien suuri asiantuntemus herättää luottamusta ja kunnioitusta. En kaivannut mitään, mitä en olisi saanut, Kaakkurivaara toteaa.

Ensimmäisen koulutuskurssin jälkeen kaikki haastatellut olivat yhtä mieltä siitä, että edunvalvontatehtäviin kannattaa lähteä mukaan.

- Ehdottomasti kannattaa lähteä mukaan. Itse olen toiminut lyhyen aikaa näissä tehtävissä, mutta olen pitänyt tehtävästäni, Kajander summaa.

- Koulutusristeilyllä oli mukava tavata vanhoja kurssikavereita vuosien takaa. Samat jutut herroilla tuntuvat olevan edelleen. Tukka vain puuttuu tai se on harmaata, Koutu naurahtaa.

Uudet edunvalvojat Janne Kaakkurivaara, Michael Kajander, Mika Koutu ja Sanna Silvander kertoivat odotuksistaan ja toiveistaan pääluottamusmies Marko Ylöselle. Yhteinen viesti oli se, että mukaan kannatti lähteä.

Tunnustusta koulutuksen, harjoittelun ja kokemuksen myötä hankitulle ammattitaidolle

Teksti: Matti Vihurila Kuva: Ruotuväki-lehti

Vuonna 1991 perustetun **Louise ja Göran Ehrnroothin** säätiön tarkoituksena on edistää suomalaista maataloutta ja teollisuutta sekä tukea kulttuuria ja yhteiskunnallista toimintaa Suomessa. Louise ja Göran Ehrnroothin säätiö on yksi neljästä Ehrnrooth-säätiöstä, jotka jakavat vuosittain apurahoja noin viiden miljoonan euron arvosta. Säätiön tukemiin hankkeisiin kuuluu vuosittain myös jalkaväenkenraali **Adolf Ehrnroothin** tunnustus-palkinto, joka myönnetään johtamistaidoiltaan esimerkiksi ansioituneille sotilaille. Alkuvuodesta se jaettiin jo 12. kerran.

Helsingin Säätytalossa pidetyssä tilaisuudessa palkinto myönnettiin kuudelle ammattisotilaille, jotka edustivat kaikkia kolmea puolustushaaraa. Säätiön edustaja **Georg Ehrnrooth** kertoi säätiön haluavan muistaa jalkaväenkenraalin merkittävää työtä itsenäisen Suomen hyväksi.

- Kuten aiemminkin, kaikki kuusi palkinnon saajaa ovat erinomaisen ansioituneita, ja heidän esimerkillinen toimintansa maanpuolustuksen hyväksi vastaa sekä säätiön perustajien että sen palkintojen arvoa, hän totesi.

Palkinto myönnettiin tällä kertaa majuri **Jouni Kaunismäelle**, kapteeni **Tino Torrille** ja ylikersantti **Joonas Lammelle** (Maavoimat), kapteeniluutnantteille **Kimmo Raanti** ja **Sami Sorri** (Merivoimat) sekä kapteeni **Marko Koskiselle** (Ilmavoimat).

- Palkittavat sotilaat on valittu pitkäaikaisen päätöksen perusteella, ja heille yhteisiä piirteitä ovat edestä johtaminen, vastuullisuus ja esimerkillisyys, puolustusvoimain komentaja, kenraali **Timo Kivinen** painotti.

Palkituista Raanti, Sorri ja Koskinen ovat kokeneita ja oman alansa kärkeäsaajiksi kouluttautuneita opistoupseereita. Rannikolaivastossa sukeltaja- ja EOD-upseerina (räjähteiden raivaaja) palveleva kapteeniluutnantti Kimmo Raanti ja Rannikkoprikaatin Sukeltajakoulun sukellusmestari, kapteeniluutnantti Sami Sorri edustavat vedenalaisen sodankäynnin ja raivaamisen huippuosaamista puolustusvoimissa. Molemmilla on varsin pitkä sukelluskokemus. Heidän palkitsemisensa perusteena oli osallistuminen erittäin kriittiseen ja syvällä, yli 75 m:n syvyydessä toteutettuun sukellusoperaatioon. Siinä kohde paikannettiin ja nostettiin ylös hyödyntäen E-CCR-laitetta eli elektronisesti ohjattua suljetun kierron sukelluslaitetta.

- Mielestäni tunnustus kuuluu kaikille operaatioon osallistuneille, sillä sukellusoperaatioissa yhteistyön merkitystä ei voi koskaan korostaa liikaa, Sorri painottaa.

Raanti jakaa saman ajatuksen ja kokee palkitsemisen erittäin merkittävänä tunnustuksena niin itselleen kuin koko puolustusvoimien ja merivoimien pienelle sukellustoimialalle.

- Olen kiitollinen esimiehiltäni saamasta tuesta ja niistä haasteellisista tehtävistä, joita minulle on uskottu, hän kertoo.

Molemmat sukeltajat tavoitettiin haastateluun Norjasta, missä he parhaillaan olivat saamassa oppia uusista sukellusmenetelmistä, kuten pintadekompressiosta painekammiossa, märkäkellosta, lämminvesikiertoisesta sukelluspuvusta ja kuivakellosta.

- Koulutuksella kehitetään Merivoimien sukellusurituskykyä sekä tähdätään Suo-

Jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothin tunnustuspalkintojen saajat ja jakajat yhteiskuvassa. Vasemmalta ylikersantti Joonas Lampi, kapteeni Tino Torri, majuri Jouni Kaunismäki, kenraali Timo Kivinen, säätiön edustaja Georg Ehrnrooth, kapteeniluutnantit Kimmo Raanti ja Sami Sorri sekä kapteeni Marko Koskinen.

men ympäristökeskuksen Vesiensuojelun tehostamisohjelman hylkysaneeraushankkeeseen. Siinä sukeltajien avulla poistetaan öljyä Suomen aluevesillä olevista hyljistä, Sorri suomentaa.

Karjalan lennostossa kunnossapito- ja räjähdetaraston päällikkönä työskentelevällä kapteeni Marko Koskisella on takanaan palvelusta runsaat 25 vuotta, niistä taisteluvälinealan ja huollon tehtävissä 20.

- Olen pyrkinyt suorittamaan aina omat työni parhaan mukaan ja ilmeisestikin siinä onnistunut. "Viimeinen niitti" liene ollut oma osuuteni huollon toimintojen järjestelyistä valtakunnalliseen BOLD QUEST 19 -testustapahtumaan liittyen, hän arvelee palkitsemisensa perusteita ja kertoo kokevansa sen erittäin huomattavana kunnianosoituksena ja arvostuksena tekemälleen työlle. Marko Koskinen kuitenkin muistuttaa, että tavoitteiden ja päämäärien saavuttamiseen tarvitaan toimiva työyhteisöä sekä palvelustovereiden tukea ja sitoutumista tehtävän suorittamiseksi.

- Omalla työurallani olen saanut työskennellä sellaisten ihmisten kanssa, jotka ovat aina olleet valmiita auttamaan ja antamaan oman työpanoksensa yhteisen päämäärän saavuttamiseksi.

Poikkeustila vaikuttaa palvelusuhteen ehtoihin

Teksti ja kuva: Juha Susi

Rajavartiolaitos hyödyntää evp-pooliin kuuluvia henkilöitä poikkeustilanteissa. Arkistokuva koulutustilanteesta.

Rajavartiolaitoksen tarkentavassa virkaehtosopimuksessa virkamiesten työajoista (RVLTA) on mielenkiintoinen pykälä 34:

”Jos poikkeukselliset olot vaativat, sisäasiainministeriö voi antaa tästä sopimuksesta poikkeavia määräyksiä tai määrätä, ettei sopimusta ole sovellettava.”

Koronavirusepidemiaan liittyvä valtioneuvoston päätös aloittaa sisärajoitukset laukaisi sisäministeriön antamaan määräyksen, jolla työaikasopimuksen soveltamisesta voidaan poiketa. Määräyksellä halutaan turvata Rajavartiolaitoksen operatiivisen toiminnan edellyttämien henkilöstövoimavarojen riittävyys. Määräyksen valmistelussa Rajavartiolaitoksen esikunta kuunteli myös järjestöjen edustajien kommentit.

Poikkeamiset koskevat vain työaikasopimuksen muutamia kohtia. Näitä ovat partionin työaika, kahden perättäisen jakson työajat ja tasoituspäijärjestelmä. Samoin varallaolo-, vuorokausi- ja viikkolepoon tuli poikkeavia määräyksiä.

- Myös työaikasopimuksen työvuoroluetteloa koskevasta pykälästä annettiin määräyksiä, ja olemassa olevat työnantajamääräykset työvuoroluettelosta poikkeamisesta sisällytettiin nyt annettuun määräykseen,

päälouottamusmies **Jukka Mäkinen** avaa asiakirjan sisältöä.

Yhdistävänä tekijänä uusilla määräyksillä on tarkoitus turvata henkilöstön riittävyys ja käytettävyys.

- Tehdään pidempiä putkia lyhyemmällä vapaa-ajolla. Samoin pikatilanteita tulee varmaan normaalia enemmän, Mäkinen summaa määräyksen hengen.

Työnantaja eli Rajavartiolaitos haluaa laatia järjestöjen kanssa käydyistä, määräystä koskevista neuvotteluista pöytäkirjan. Mäkinen näkee tässä vaaranpaikan.

- Emme halua, että työaikasopimuksen 34 pykälää voitaisiin hyödyntää viraston sisäisellä päätöksellä kevyin perustein. Näin ollen pöytäkirjaan tulee kirjata tällä hetkellä Suomessa vallitsevat poikkeusolot riittävän tarkasti.

Nyt annettu määräys on voimassa 13.4. klo 24 asti.

- Tähän tulee todennäköisesti jatkoaikaa, päälouottamusmies arvioi.

Lisärahoitusta tulossa

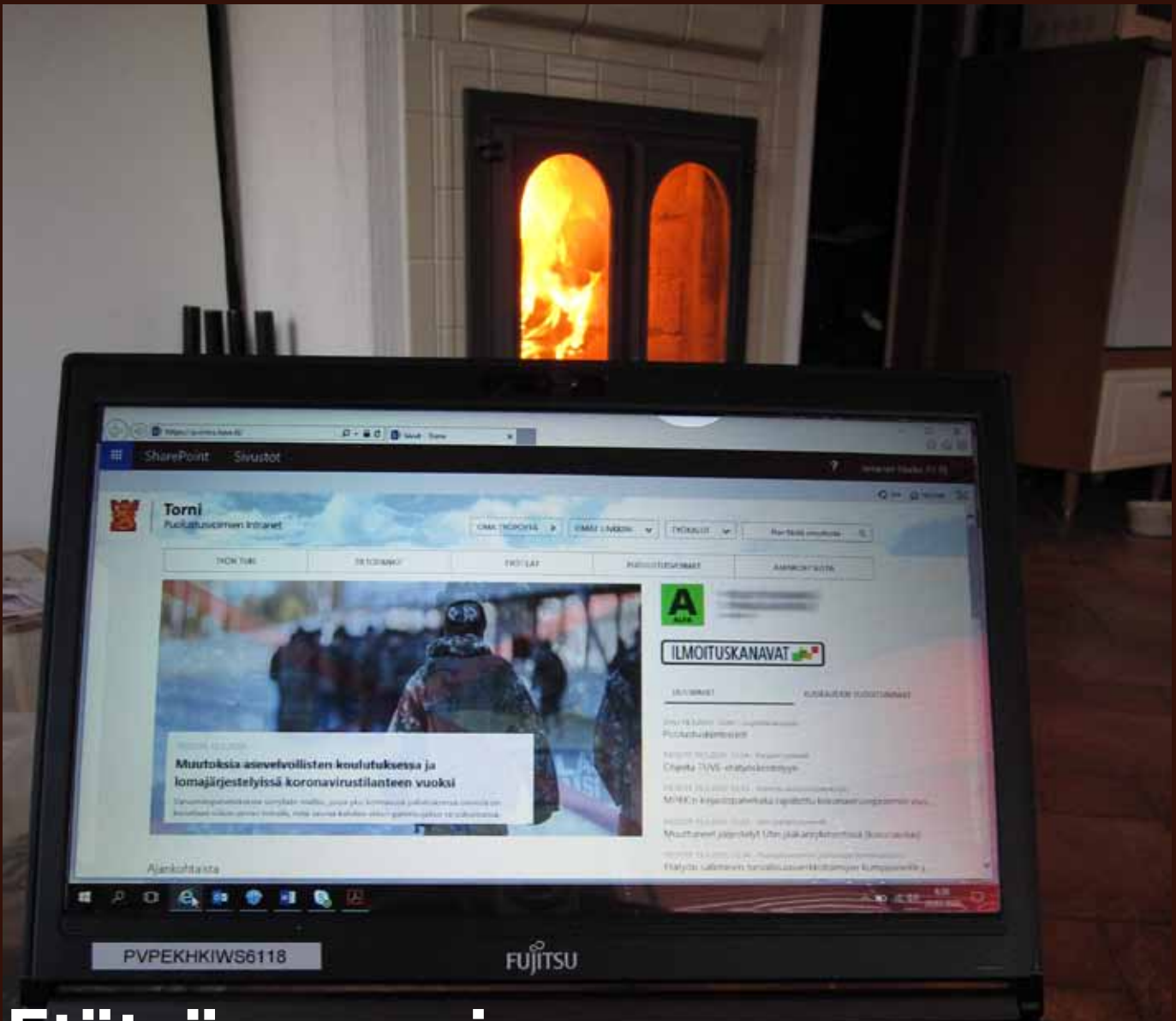
Kun sisärajoitusta on toteutettava samalla henkilöstöllä, joka normaalioloissa vastaa vain ulkorajojen valvonnasta, joudutaan henkilöstön työpanosta tiukentamaan. Tämä tarkoittaa lisääntyneitä ylityö- ja varallaoloja, joihin viraston omat toimintamäärärahat eivät ymmärrettävästi riitä. Hallitus päätyikin kohdentamaan lisätalousarviosta Rajavartiolaitokselle 2,5 miljoonan

euron lisämäärärahan rajavalvonnan mahdollistamiseksi. Tämän lisäksi laitokselle annettiin 0,5 miljoonan euron määräraha koronavirusepidemiasta aiheutuviin työterveysmenoihin.

Evp-henkilöstöä töihin

Valvonnan mahdollistamiseksi Rajavartiolaitos aikoo myös hyödyntää osaavaa reserviään. Muistissa on vuoden 2015 turvapaikkatapahtumat, joiden jälkeen laitos kokosi vapaaehtoisista, hiljattain eläkkeelle siirtyneistä henkilöistä itselleen henkilöresurssin, niin sanotun evp-poolin. Pooliin kuuluneita on suunnitelmien mukaan kertauskoulutettu hallintoyksiköittäin. Mediassa esiintyvissä lausunnoissa laitoksen edustaja myöntää kyseisen reservin hyödyntämisen, kun yksittäisiä henkilöitä on palkattu erilaisiin asiantuntijatehtäviin.

Päällystolehti kirjoitti evp-poolista sen perustamisen jälkeen. Tuolloin annettujen tietojen mukaan pooliin kuuluvat henkilöt palkataan määräaikaan virkasuhteeseen ja heillä on samat palvelusuhteen ehdot kuin muillakin laitoksen virkamiehillä. Palkkaus määräytyy tehtävän mukaisesti. Ainakin poolin perustamisvaiheessa tehtäville oli määritetty kiinteät eurotasot, joissa oli huomioitu ansioiden taso ennen eläköitymistä. Emme saaneet laitoksen esikunnasta vahvistusta, poikkeako pooliin kuuluvien palvelusuhteen ehdot aiemmin mainituista.

Etätyö on uusi normaali

Teksti ja kuva: Marko Jalkanen

Vime viikkoina etätyö on noussut kaikissa valtion virastoissa koronaviruksen vuoksi aivan ennennäkemättömälle tasolle, kun etätyön käytöllä pyritään hillitsemään viruksen leviämistä. Myös puolustusvoimissa työskennellään aivan uudenaikaisessa tilanteessa, joka vaatii fyysisten kontaktien minimoimista. Virkamiehille on asetettu monia rajoitteita virkapaikalle saapumisesta. Siitä huolimatta organisaation pyörät on pidettävä pyörimässä. Tällä hetkellä panostetaan ihmisten liikuttelun sijaan liikuttelemaan tietoa.

Toistaiseksi puolustusvoimissa kotimaan virkamatoista toteutetaan ainoastaan operatiivisesti välttämättömät virkamatkat. Valtaosa sovitusta kokoustapaamisista ja palavereista on siirretty verkkoon. Kaikissa

hallintoyksiköissä etätyön teettäminen on mahdollista ilman kesto- ja rajoituksia ja myös liukuva työaika on mahdollistettu. Virkamies kirjaa tehdyt etätyötunnit liukuvan työajan seurantarjestelmään.

Vaikka puolustusvoimien toiminta on keskeytymätöntä ja jatkuvaa, niin viimeistään nyt on todennettavissa, että kaikkia virkatehtäviä ei tarvitse sitoa tavanomaiseen työaikaan ja virkapaikalle. Virkatehtäviä voidaan tehdä myös hajautetusti sekä joustavasti etänä ja vain etätyön aikaansaannoksilla on merkitystä, ei työskentelypaikalla. On toki tiedossa, että kaikkia virkatöitä ei voida tehdä etänä, mutta lähes kaikissa tehtävissä on joitain sellaisia töitä, kuten suunnittelu-, seuranta- tai raportointitehtäviä, joiden tekopaikalla ei ole mitään väliä. Jää nähtäväksi, muuttaako koronaviruksen

aiheuttamat poikkeusolot puolustusvoimien työskentelykulttuuria pysyvästi. Perinteisesti puolustusvoimien virkamiehiä on lähtökohtaisesti siirretty sinne, missä työ on. On toivottavaa, että organisaatiosta löytyy näiden poikkeusolojen jälkeen rohkeutta organisoida työtä siten, että ensisijaisesti työt siirretään virkamiehen luokse. Etäällä työskentelystä on tullut uusi normaali ja hyväksyty työskentelymuoto. Jatkossa etätyön soisi muotoutuvan sellaiseksi monipaikkatyöskentelyksi, jossa työskentelypaikalla ei ole mitään väliä: vain työtulokset ratkaisevat. Tällöin esimerkiksi virkamatkan junamatkustuksen aikana tehdystä työstä tulisi yhtä hyväksyttävää kuin että työ tehtäisiin kotona.

Nyt joka tapauksessa ne paatuneimmatkin etätyön vastustajat, jotka elävät yhä Kekkos-ajalla ja kuvittelevat johtavansa alaisiaan vain näköyhteydellä ja fyysisillä kontakteilla, joutuvat katsomaan peiliin ja päivittämään johtamistaan: josko jatkossa johtaminen keskittyisikin työtuloksiin ja -menetelmiin eikä siihen, missä ja miten työtä tehdään.

Kestävyyuskunnon merkitys korostuu uudessa fyysisen toimintakyvyn normissa

Teksti ja kuva: Matti Vihurila

Vuoden alussa astui voimaan Puolustusvoimien palkattua henkilöstöä koskeva normi, jossa määritetään uudet fyysisen toimintakyvyn vaatimukset. Jatkossa fyysiset kunnon vaatimukset ovat sidoksissa henkilön hoitamaan tehtävään, ja ne ovat samat kaikille ikään ja sukupuoleen katsomatta. Lihaskuntoa mitataan vauhdittomalla pituushypyillä, istumaannousutestillä, etunapunnerruksilla ja uutena taakankannolla. Kestävyyuskunnon osalta sotilaiden vaihtoehtoina ovat joko perinteinen 12 minuutin juoksutesti tai UKK-kävelytesti. Aiemmin käytössä ollut polkupyöräergometritesti jäi pois. Aiemman kuntoindeksin tilalle tulivat minimivaatimustasot sekä porrastetut tehtäväkohtaiset tavoitetasot. Vuosittain suoritettavat marssit ja suunnistustesti siirtyvät myös historiaan.

Merivoimien liikuntakasvatusupseeri, kapteeniluutnantti **Petteri Kari** oli jäsenenä Pääesikunnan johtamassa asiantuntijatyöryhmässä, joka kolmen vuoden ajan valmisteli uudistusta. Hänen mielestään valmistelutyö kesti liian kauan ja lopussa tuli kiire saada normi ulos. Uusimuotoiset kuntotestit aloitettiin vuoden alussa, mutta vielä alkuvuodesta Pääesikunta joutui tarkentamaan mm. taakankanto-testin suoritustapaa ja aikarajaa.

- Positiivista uudessa järjestelmässä on se, että nyt

Yliluutnantti Harri Vuori osallistui Rannikkolaivastossa Pansiossa pidettyyn fyysisen toimintakyvyn testiin. Vauhdittomassa pituushypyssä hänen ilmalentonsa ylsi kahteen metriin.

kestävyyskunnan merkitys kasvaa. Aiemmin hyvällä lihaskunnolla pystyi kompensoimaan huonon kestävyuden, muttei enää. Huonona puolena pidän polkupyöräergometrististä luopumista. Sotilaiden osalta UKK-kävelytestintulos jää pääsääntöisesti heikommaksi kuin ergossa, Petteri Kari toteaa.

Taakankannolla mitataan anaerobista kestävyttä, puristusvoimaa, lihashallintaa ja sitkeyttä. Kahden 20 kg:n kahvakuulan kanssa kuljetaan kahdeksikkoa 5 m:n etäisyydelle sijoitettujen muovikartioiden välillä. Näin yhden kierroksen pituudeksi tulee 10 m. Testin tulos on kuljettu metrimäärä 90 sekunnissa. Rannikkolaivaston järjestämään testiin osallistunut Merivoimien varikon räjähdetaraston päällikkö, yliluutnantti **Harri Vuori** (51 v) yllättyi kantotestin helpoudesta.

- En ollut etukäteen harjoitellut testiä, mutta hämmästyttävän helpolta se tuntui. Minulle matkaa kertyi reilusti yli vaaditun, 125 m, Vuori kertoo omasta ponnistuksestaan. Viikkoliikuntaan osoitetut kaksi tuntia Vuori käyttää pääasiassa lenkkeilyyn.

Uudistuksen ”porkkanat” kannustavat fyysisen kunnan ylläpitoon

Satakunnan lennoston liikuntakasvatusupseeri, kapteeni **Juha Puustinen** näkee hyvänä, että uusi normi keskittyy vain fyysiseen toimintakykyyn, ja työhyvinvointiin liittyvät asiat on jätetty siitä pois.

- Normissa todetaan, että puolustusvoimien työntekijöillä on henkilökohtainen vastuu oman fyysisen toimintakykynsä ylläpidosta, ja esimiehet vastaavat joukkonsa suorituskyvystä ja henkilöstön fyysisestä toimintakyvystä. Liikuntakasvatusupseerit voivat nyt keskittyä entistä laadukkaampaan ja turvallisempaan testaamiseen sekä fyysisen kunnan kehittämisen ohjaamiseen ja valmentamiseen, Puustinen sanoo.

Hän pitää hyvänä myös normiin sisältyvää kannustinta, mikä tarjoaa itsensä hyväkuntoisina pitävälle mahdollisuuden yhteen viikkoliikunnan lisätuntiin ja vapautukseen seuraavan vuoden testeistä.

Normin valmistelussa Puustista tarvittiin vain määritettäessä sotilaslentäjien fyysisen kunnan vaatimuksia. Viime vuoden lopulla joukko-osastoille annettiin hyvin lyhyt aika lausua näkemyksensä normin luonnoksesta, ja hänen mukaansa ne kommentit eivät ole sellaisenaan päätyneet lopulliseen versioon.

- Mielestäni meidän olisi pitänyt kyetä antamaan puolustushaaran yhteinen lausunto normista. Nyt toimintamme erityispiirteiden vuoksi olemme joutuneet tekemään useita tarkentavia kysymyksiä Pääesikun-

nan koulutusosastolle, mistä olemme kyllä saaneet niihin vastaukset, Puustinen kuvaa kolme vuotta kestänyttä valmisteluprosessia ja sen tulosta.

Satakunnan lennostossa tehtävien tasovaatimuksista keskusteltiin aluksi henkilöstöpäällikön, koulutussektorin päällikön, aliupseerin luottamusmiehen ja liikuntakasvatusupseerin muodostamassa työryhmässä. Tämän jälkeen Ilmavoimien joukko-osastojen toiveen mukaisesti niitä käsiteltiin yhtenäisesti puolustushaaran sisällä parissa palaverissa.

- Olisimme kaivanneet jo aiemmassa vaiheessa ohjausta tasojen määrittelyyn puolustushaarallisesti. Nyt tasovaatimukset ovat kuitenkin hyvin lähellä toisiaan Ilmavoimien sisällä, Juha Puustinen tietää.

Oman haasteensa uusi normi tuo tietojärjestelmiin, eikä tällä hetkellä tuloksia voi kirjata ilman ”vipaskonsteja” SAPMILFIT-järjestelmään. Tämä vaikeuttaa esimiesten mahdollisuutta tarkastella alaistensa saavuttamia tuloksia.

- Otin asian esille PE:n maaliskuussa johdattamassa VTC-palaverissa, ja näyttää siltä, että parannuksia on luvassa.

Taustalla myös selviytyminen sodan ajan tehtävässä

- Fyysisen toimintakyvyn testien uudistus saatettiin valmiiksi erittäin nopealla aikataululla, mikä aiheutti epä tietoisuutta niin testaajissa kuin testattavissakin, mutta lopputulos on hyvä, toteaa Maasotakoulun liikuntakasvatusupseeri, kapteeni **Jari Kivelä**.

Hänen mukaansa uuden normin positiivisiin puoliin sisältyy se, että nyt testataan niitä taitoja ja kuntotekijöitä, joita sotilas omassa työssään ja sodan ajan tehtävässään tarvitsee. Eniten keskustelua ovat herättäneet määritetyt fyysisen toimintakyvyn tasot sekä testien vähimmäisvaatimukset.

- Mielestäni uudet testit soveltuvat hyvin massatestaukseen ja ovat turvallisia, Jari Kivelä sanoo.

Maasotakoulun henkilöstön osalta Kive-

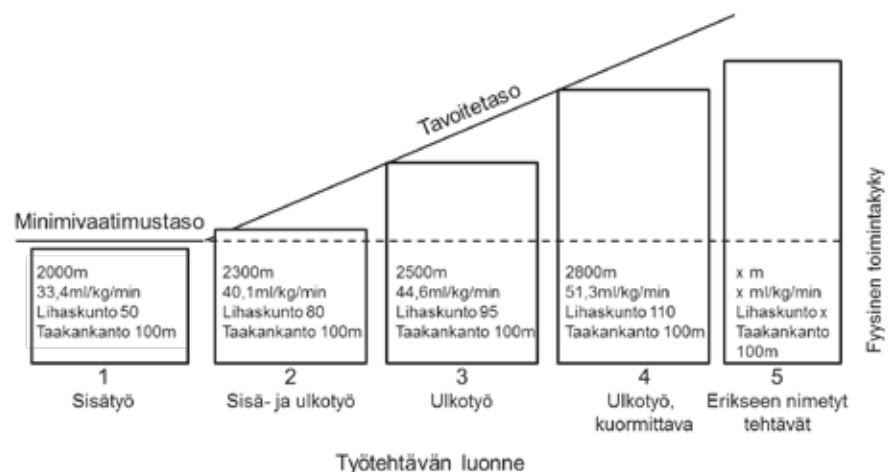
lä laati alustavat tasoesitykset hyödyntäen niin oman hallintoyksikkönsä kuin koko Maavoimien liikunta-alan henkilöstön tietotaitoa. Lopulliset tasot määritti Maasotakoulun henkilöstöjohto, ja niitä käsiteltiin myös paikallisessa yhteistoimintaelimessä. Kivelän kokemukset varsinaisesta testauksesta ovat positiivisia.

- Henkilöstö on tottunut testaamiseen, uudessa normissa on hyvät ohjeet ja kuvat testien suorittamisesta, ja lisäksi saamamme soveltamisohjeet ja täydennyskoulutus ovat varmistaneet sen, että testaustilanteet ovat sujuneet hyvin ja turvallisesti, liikuntakasvatusupseeri, kapteeni Jari Kivelä kertoo kokemuksistaan

Kaikkien ammattisotilastehtävien fyysisen toimintakyvyn kestävyysosion minimivaatimus on 2 000 metriä 12 minuutin juoksupuutestissä tai UKK-kävelytestissä saavutettu hapenoton arvo 33,4 ml/kg/min. Lisäksi lihaskuntoosion minimivaatimus on 50 pistettä. Lihaskunnan pisteet muodostuvat seuraavasti: Yksi toisto minuutin istumaannousutestissä ja etunojapunnerrustestissä = yksi piste, vauhdittoman pituushypyn tulos metreinä x 20 = pisteet. Kussakin osalajissa on minimivaatimukset, jotka on saavutettava: vauhditon pituus 1,00 m, istumaannousu 10 krt/min, etunojapunnerrus 5 krt/min.

Esimerkiksi:

Vauhditon pituushyppy tulos: 2,3 m => 46 pistettä (tulos x 20) Etunojapunnerrusten tulos: 31 toistoa => 31 pistettä (1 toisto = 1 piste). Lihaskuntotestin yhteistulos: 112 pistettä (46+35+31 = 112). Edellä mainittujen minimivaatimusten lisäksi ammattisotilaan on taakankannossa saavutettava tulos 100 metriä, aikaa 90 sekuntia.

Vartiolentolaivue terävöitti organisaatiotaan

Teksti: Matti Vihurila
Kuva: Rajavartiolaitos

Vartiolentolaivue uudisti organisaatiotaan vuoden vaihteessa. Siinä loppuunsaatettiin jo aiemmin alkanut työ yhdenmukaistaa rakenteita ja toimintoja koko Rajavartiolaityksessään. Uudessa organisaatiossa toimintoja järjestettiin vastaamaan niitä tarpeita, joita laivue tarvitsee nyt ja tulevaisuudessa. Vartiolentolaivueen komentajan alaisuudessa toimii esikunta sekä lentotoimintayksikkö ja lentotekninen yksikkö, joihin kaikkiin tehtiin pieniä muutoksia. Uudistuksessa lentotoimintayksikköön luotiin helikopteri-

ja lentokoneryhmien rinnalle pintapelastaja- ja ensihoitoryhmä omaksi kokonaisuudeksi.

- Vaikka tähänkin asti on puhuttu pintapelastajaryhmästä, antaa tämä tunnustus ryhmälle paremman selkänöjan esimiestyöhön sekä oman toiminnan suunnitteluun ja koulutukseen, sanoo lentotoimintayksikön varapäällikkö, kapteeni **Jan Malmgren**.

Tämän lisäksi irrallaan olleet asiantuntijatehtävät kuten koulutuspäällikkö, lentoturvallisuuspäällikkö, tekninen ohjaaja/kouluttaja ja lentokonetoiminnasta vastaava

lentotoimintaupseeri siirtyivät lentotoimintayksikön johto-osaan.

- Tämä on loogista, sillä merkittävä osa heidän työpanoksestaan kuluu lentotoimintayksikön päivystystehtävissä. Tällöin esimiehenä toimiva yksikön päällikkö tietää, missä työntekijät kulloinkin ovat ja mitä he tekevät. Kaikkiin ryhmiin myös luotiin uusia tehtäviä lennonopettaja- ja kouluttajatehtävät, joiden tunnistaminen viimein omiksi tehtävikseen oli paikallaan – onhan neljännes laivueen kaikesta lentotoiminnasta koulutusta, Malmgren toteaa.

Toimiva organisaatio kaikkiin yhteiskunnan tilanteisiin

Laivueen esikuntaan perustettiin ilma-alus-toimisto, johon sijoitettiin esikunnan ilma-alustekninen henkilöstö. Tämä selkiytti esikunnan sisäistä tehtäväjakoa. Vartiolen-tolaivue poikkeaa muista hallintoyksiköistä siinä, että sillä on hallinnoitavana ilma-alus-tekninen budjetti kokonaisuudessaan. Asi-antuntemusta löytyy niin suunnittelu-, han-kinta-, projekti- ja talouspuolen asioihin kuin myös operatiiviseen toimintaan.

Valmistelutyössä yksiköiden johto-osat ja eri toimialojen asiantuntijat saivat olla tiiviisti mukana. Suunnittelussa korostui aja-tus siitä, että organisaation tulee olla toi-miva kaikissa yhteiskunnan tilanteissa ja tarvittaessa kyettävä ketterästi lisäämään valmiuttaan.

- Organisaatiouudistuksen rinnalla luotiin urapolkumallit eri henkilöstöryhmille. Nä-kisin, että toiminnallisuksien kannalta pääsimme hyvään ja kaikkia tyydyttävään lopputulokseen. Huolimatta haastavasta henkilöstötilanteesta ja useista viime vuo-sina tapahtuneista muutoksista henkilöstö on ottanut vastaan uuden organisaation ja toimintamallit mielestäni hienosti, Malm-gren kertoo.

Uudistus pitkälti toimeenpani sen työsen-telymallin, joko oli jo vakiintunut toimivaksi käytännöksi. Lentotoimintayksikkö suunnit-telee valtakunnalliset linjat lennätykseen ja työvuorosuunnitteluun annettujen käskyjen

Kapteeni Jan Malmgrenin mielestä rajan lentotoimintaan kaivataan uudenlaista työaikamallia.

pohjalta. Tarkempi hienosäätö ja yksityis-kohtat syntyvät eri ryhmissä kokoneiden ryhmänjohtajien johtamana.

- Tässä yhteydessä on syytä korostaa ta-sokkaan lähiesimiestoiminnan merkitystä työn laadukkuuden ja henkilöstön viihtyvyy-den lisäämisessä, Jan Malmgren muistut-taa.

Sopivin kalusto kuhunkin tehtävään

Yhtenä uudistuksen plussana hän mainitsee sen, että tulevaisuudessa lentotoimin-tayksikön johto-osassa operatiivista johta-mista tekevistä henkilöistä yksi kolmesta on jatkossa aina lentokoneohjaaja ja kaksi helikopteriohjaaja.

- Tällä varmistamme sen, että niin heko-kuin lentokonekaluston ominaispiirteet pys-tytään hyödyntämään parhaalla mahdol-lisella tavalla jo suunnitteluvaiheessa, ts. kutakin kalustoa käytetään tehtäviin, joihin ne parhaiten soveltuvat.

Päällystölehdessä 6/2019 nousi esiin huoli kiinteäsiipisten lentäjien riittävydestä Ra-javartiolaitoksessa. Malmgrenin mielestä huoli on aiheellinen ja sen selättämiseksi on jo ryhdytty korjausliikkeisiin.

- Alhaisen henkilöstömäärän lisäksi lentäji-en ikärakenne on hälyttävä, sillä valtaosa nykyisistä ohjaajista tulee jäämään reser-viin juuri, kun Rajavartiolaitos vastaanottaa uudet lentokoneet. Ensi hätään saamme mitä todennäköisimmin luvan rekrytoida kaksi jo valmista lentäjää kuluvan vuoden aikana, ja Maanpuolustuskorkeakoulun kautta on suunniteltu koulutettavan uusia ohjaajia tasaiseen tahtiin. Lentäjäkoulutuk-sen osalta korjausliikkeet ovat hitaita, vaika oikeaan suuntaan ollaan menossa, kap-teeni Jan Malmgren tietää

Tarvetta uudelle työaikamallille

Keskijohtouudistuksen myötä osa Varti-olentolaivueen avainhenkilöstöstä tip-pui johtavista virkamiehistä keskijoh-toon.

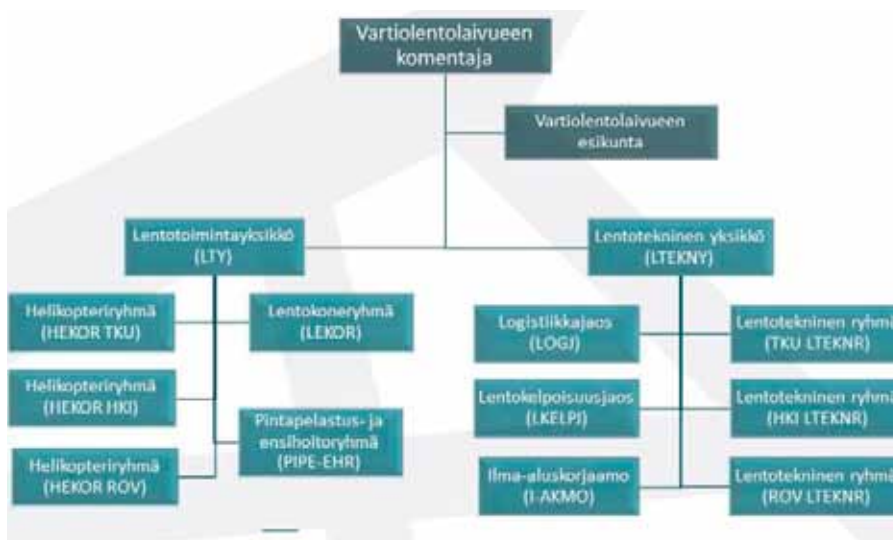
- Itsenäistä asiantuntijatyötä päivystysvuoro-jen ohessa tekeville henkilöille keskijohdon monimutkaiset työajan laskentaperusteet ovat myrkyä. Käytännössä tapahtui palkan-alennus ilman työmäärän vähentymistä – päinvastoin ”harmaan työn” määrä lisääntyi. Kyseiset tehtävät pitävät sisällään osa-alueita ja ratkaisuoikeuksia, jolloin heidän tulisi johta-van virkamiehen tapaan olla aina tavoitetta-vissa, Jan Malmgren kritisoii.

Uudistuksen yhteydessä harkittiin myös len-to toimintayksikön johto-osan asiantuntijoi-den oikeaa työaikamuotoa. Nykymuodois-saan niin virasto- kuin jaksotyöaika sopivat huonosti henkilöille, jotka tekevät samanai-kaisesti sekä operatiivista että suunnittelu- ja hallintotyötä. Jaksotyötä puoltaa se, että yö- ja haattatyöstä olisi kohtuullista saada korvaus, esim. yöllisestä hälytystehtävästä. Toisaalta etätömahdollisuudet sekä virasto-työn liukumat ja työaikapankki mahdollistaisivat paremmin työ- ja vapaa-ajan yhteensovit-tamisen.

- Viihtyvyyden ja positiivisen työilmapiirin li-säksi näkisin, että joustot myös lisääisivät tu-loksellisuutta näissä tehtävissä. Tavoitteena voisi olla jokin uusi työaikamalli, jossa työ-vuoron ulkopuolella tapahtuvista hälytystehtä-vistä työntekijä saisi edelleen korvauksen, mutta samalla hänellä olisi käytössään pieni työaikapankki liukumineen, jolla hän voisi ryt-mittää asiantuntijuuteensa liittyvää erityisteh-tävää. Monet tehtävistä ovat luonteeltaan hy-vin itsenäisiä ja joissa tiettyyn määrääikaan mennessä pitää tuottaa paljon materiaalia tai käydä kokouksissa. Tällöin yksittäiset ly-hyemmät työpäivät, työmäärän nosto mää-räajan lähestyessä ja tasoittelu toisaalla voi-sivat toimia. Esimiehenä haluaisin seurata enemmän työn tuloksia kuin työpaikalla vie-tettyä aikaa, Malmgren ehdottaa.

Rajavartiolaitoksen lentäjät ry. on Päällystö-liiton jäsenyhdistys, johon kuuluu noin 30 up-seeria ja opistoupseeria.

Vartiolen-tolaivue 1.1.2020

Mitä lähtijän ja kotijoukkojen kannattaa huomioida kriisinhallintapalveluksen aikana?

Teksti: Matti Vihurila Kuvat: Matti Vihurila ja Puolustusvoimat

Edellisessä lehdessä kriisinhallinta-asioiden sosiaaliku-raattori Dina Varjamo kertoi siitä, mitä kriisinhallinta-palvelukseen valmistauduttaessa kannattaa huomioida. Entäpä palveluksen aikana?

Yhteydenpito

- Yhteydenpidon osalta olisi hyvä etukäteen miettiä, onko tarpeen olla yhteydessä päivittäin vai kerrottaisiinko kuulumisia esim. kerran viikossa. Rauhanturvaajia ohjeistetaan myös ilmoittamaan kotiin, mikäli he ovat työtehtävien takia tavoittamattomissa pidemmän aikaa. Ylipäätään "no news is good news" – jos rauhanturvaajalle sattuu jotain, omaisille ilmoitetaan siitä ensimmäisenä.

Tukiverkosto

Jos aiemmin kodin arkea on pyörittänyt kaksi aikuista, kumppanin lähtiessä operaatioon sen pyörittäminen lankeaa kotiin jäävälle osapuolelle. Tällöin korostuu tukiverkoston (luonnollisen tai yhteiskunnan tarjoaman) merkitys.

- On äärimmäisen välttämätöntä, että verkosto on kunnossa, ja läheisillä on mahdollisuus omaan aikaan ja omaa jaksamista tukevaan tekemiseen aika ajoin.

Monesti rauhanturvaajan sukulaisia ja ystäviä kiinnostaa kovasti se, miten hän on selvinnyt maailmalla. Vähemmälle huomiolle saattaa jäädä, miten kotijoukot ovat selviytyneet poikkeuksellisesta tilanteesta.

- Olisi hyvä, jos lähipiirin huomio ja mielenkiinto ulottuisi myös kotijoukkojen pärjämiseen.

Palvelusvapaat

Palvelusvapaan lähestyessä tunnelmat niin operaatioissa kuin kotonakin kohoavat. Siitä huolimatta on hyvä keskustella ennakkoon sen aikaisista toiveista ja odotuksista, jotta vältytään turhalta mielipahalta.

- On luonnollista, että kotona odottava puoliso kaipaa hetken helpotusta arjen pyörittämiseen ja odottaa rauhanturvaajan ottavan roolia lastenhoidossa, kotitöissä ja mahdollisissa muissa odotuksella olevissa askareissa. Sukulaisilla ja ystävillä puolestaan saattaa olla suurtakin kiinnostusta tavata maailmalla palveleva läheinen ja kii-

rehtivät vierailulle. Rauhanturvaaja taas on elänyt hyvinkin tiiviissä yhteisössä 24/7 palvelustovereidensa kanssa ja toiveissa voi olla pari päivää rauhaa ja hiljaisuutta oman perheen parissa, Dina Varjamo tietää.

Mistä löydän tukea?

Puolustusvoimat huolehtii rauhanturvaajien perusterveydenhuollosta ja psykososiaalisesta tuesta kriisinhallintapalveluksen aikana monin eri tavoin. Heillä on aina mahdollisuus keskustella mieltään painavista asioista niin operaatioissa olevan tukihenkilöstön kuin kotimaasta löytyvien ammattiauttajien kanssa.

- Läheisillä on mahdollisuus olla psykososiaalisen tuen asioissa yhteydessä joko minuun tai Porin prikaatin kenttärovastiin Risto Katilaan. Läheisten käytössä on myös Suomen Rauhanturvaajaliiton tukipuhelin, joka päivystää 24/7, Dina Varjamo muistuttaa.

dina.varjamo@mil.fi / 0299 441 275,
risto.katila@mil.fi / 0299 441 273

Suomen Rauhanturvaajaliiton
tukipuhelin 020 769 8111

Dinan vinkit

- Muistakaa, että operaatiossa ollaan töissä, eikä yhteydenottoihin ole välttämättä päivittäin aikaa.
- Vaikka mitään ei kuuluisikaan vähään aikaan, ei ole syytä huoleen – ”no news is good news”.
- Miettikää yhdessä myös yhteydenpidon tiheydestä - onko parempi olla kuulolla päivittäin vaiko esim. kerran viikossa, jolloin riittää enemmän kerrottavaa.
- Kannattaa laatia palvelusvapaan ajalle yhteinen suunnitelma ja keskustella ennakkoon sen aikaisista toiveista ja odotuksista puolin ja toisin.
- Kotiin jäävien läheisten on tärkeää huolehtia omasta jaksamisestaan. Varmistukaa siitä, että oma tukiverkostonne on kunnossa.
- Puolustusvoimien psykososiaalinen tuen verkosto on myös omaisten käytössä, samoin kuin Suomen Rauhanturvaajaliiton tukipuhelin.

Koronavirusepidemiolla vaikutuksia myös kriisinhallintatehtäviin

Tekstit: Marko Jalkanen

Koronaepidemia on vaikuttanut myös sotilaallisten kriisinhallintatehtävien palvelusvapaisiin, jotka on toistaiseksi keskeytetty. Päätöksellä pyritään hidastamaan koronaviruksen leviämistä kriisinhallintahenkilöstöön operaatioalueella. Lisäksi kriisinhallintaoperaatiot ovat asettaneet omia rajoituksiaan henkilöstölle, joka palaa kotimaasta operaatioalueille. Käytännössä tämä tarkoittaa paikoin merkittäviäkin viiveitä sotilaiden ja muun henkilöstön palaamiselle takaisin operatiivisiin tehtäviinsä.

Epidemia saattaa vaikuttaa myös kriisinhallintapalvelussuhteen kestoan, mikäli henkilöitä ei saada kotiutettua ennakkoon suunnitellun mukaisesti palvelusmatkan päättyessä. Kriisinhallintapalvelussuhdetta ja siihen kuuluvaa palvelusmatkasta saatetaan joutua jatkamaan, vaikkakin jatkosuhdetta on aina henkilön itsensä intressissään. Hän voi halutessaan

myös kieltäytyä palveluksen jatkamisesta. Puolustusministeriö, Pääesikunta ja puolustusministeriön kriisinhallintahenkilöstön yhteistoimintaryhmään kuuluvat Upseeriliitto, Päälystöliitto ja Aliupseeriliitto ovat käyneet yhdessä aiheesta vuoropuhelua. Tarkastellussa ovat olleet mm. soveltaminen, mikäli palvelussuhteen päättymisajankohta muuttuu, mikäli henkilö ei halua tehdä jatkosuhdetta tai millaisin toimin ja edellytyksin henkilö, joka ei halua enää jatkaa palvelusta, voidaan kotiuttaa kriisinhallintatehtävästä Suomeen.

Kotiuttamisjakson, joka alkaa kotimaahan palaamisen jälkeen ja jonka tavoitteena on toipuminen kriisinhallintatehtävän aiheuttamasta henkisestä ja fyysisestä rasituksesta, todettiin kuluvan samanaikaisesti epidemian leviämistä hidastavan karanteenijaksan kanssa. Nyt seurataan tilanteen kehittymistä ja tarvittaessa palvelussuhteen ehtoja tarkastellaan yhdessä uudestaan.

Kriisinhallinnan veteraani-ohjelmalle jatkoa

Puolustusministeriö laati vuonna 2013 kansallisen kriisinhallinnan veteraani-ohjelman, jonka pyrkimyksenä oli tehostaa kriisinhallintatehtävissä palvelevien ja palvelleiden tukitoimia. Ohjelma laadittiin poikkihallinnollisena ja useamman viranomaisen sekä vapaaehtoisjärjestöjen välisenä yhteistyönä. Valmistelussa hyödynnettiin Suomen pitkää veteraanikokemusta ja tarkasteltiin muiden Pohjoismaiden sekä Baltian maiden vastaavia käytäntöjä. Myös Päälystöliitto ja muut ammattisotilaita edustavat henkilöstöjärjestöt, jotka kuuluvat puolustusministeriön kriisinhallintahenkilöstön yhteistoimintaryhmään, olivat laadinnassa mukana.

Ensivaiheessa ohjelmalla pyrittiin vastaamaan välttämättömiin kehittämistarpeisiin. Veteraani-ohjelmassa korostui erityisesti kriisinhallintatehtävissä toimineiden psykososiaalisen tuen kehittäminen. Ohjelmaan sisältyi muun muassa terveystietojen tarkempi seuraaminen, jotta kriisinhallintatehtävissä toimineiden hoidosta ja kuntoutuksesta päättäminen helpottuisi. Myös

palvelussairauksien korvausohjetta tarkennettiin ja rauhanturvaajien kuntoutusta kehitettiin. Veteraani-ohjelmaa jatkettiin ensin vuosille 2015–2019, ja nyt se on saanut jatkoa myös seuraavalle neljälle vuodelle eli vuosille 2020–2023.

Ohjelman tavoitteena on edelleen parantaa kriisinhallintaoperaatioissa palvelleiden henkisen tilan tukitoimia. Pyrkimyksenä on helpottaa hoitoa ja kuntoutukseen pääsyä monin eri keinoin. On huomattavaa, että ohjelmalla pyritään myös kehittämään palveluksen aikaista perheiden ja lähiomaisen vertaistukea. Lastenhoitopalveluiden ja muiden perhepalvelujen järjestämistä selvitetään ja tässä hyödynnetään kansainvälistä yhteistyötä. Muissa Pohjoismaissa on järjestetty kriisinhallintasotilaille ja heidän perheenjäsenilleen mahdollisuus perhe- tai parisuhdeneuvontaan. Myös lapsille ja nuorille on mahdollistettu tarvittaessa asiantuntijoiden tapaaminen vaikeuksien ilmetessä. Ohjelman avulla selvitetään, onko tällaisten palvelujen organisointi tarkoitukseenmukaista Suomessa.

Opistoupseerista valtion kyberturvallisuusjohtajaksi

Peruskurssi 49 jalkaväkijoina valmistunut kapteeni **Rauli Paananen** aloitti huhtikuun alusta Liikenne- ja viestintäministeriön sijoitetussa tehtävässä valtion kyberturvallisuusjohtajana. Aikaisemmin hän oli toiminut Kansallisen kyberturvallisuuskeskuksen osastopäällikkönä.

Tehtävä on kyberturvallisuuden kehittäminen, suunnittelua ja varautumisen yhteensovittamista, jonka tavoitteena on tehdä Suomea turvallisemmaksi. Ensimmäisenä työtehtävänä on pitkän aikavälin kyberturvallisuuden kehittämisohjelman laatiminen.

- Ohjelma tehdään yhteistyössä elinkeinoelämän, viranomaisten, järjestöjen ja kansalaisten kanssa. Maailma digitalisoituu kovaa vauhtia, ja sen takia tietoturvallisuuden pitää olla sisäänrakennettua digitaalisiin palveluihin, jotta peruskäyttäjät voivat luottaa niihin, Paananen avaa tehtäviään.

Paanasen ura sotilaasta siviilivirkamieheksi on sattumien summa. Hän toimi valmistumisen jälkeen Uudenmaan jääkäripataljoonassa asutuskeskustiedustelukouluttajana. Kun joukkotuotantoon tuli katkos, siirrettiin hänet tilapäisesti esikuntaan. Tehtäviin kuuluivat tuolloin myös joukko-osaston tietoturvavastaavan tehtävät.

- Koska minulla ei ollut koulutusta atk-alalta, suoritin tietojenkäsittelyn ammatitutkinnon, lukuisan joukon eri tietoturvakoulutuksia ja Dipolin tietoturvajohdon koulutusohjelman. Samalla vaihdoin siviili-

tehtäviin ja atk-erikoissuunnittelijaksi. Myöhemmin olen suorittanut turvallisuusalan tradenomin (AMK) ja medianomin (YAMK) tutkinnot.

Tehtävissään hän pääsi kehittämään Puolustusvoimien tietoturvakoulutusta, mukaan lukien toiminta HallNet-projektin tietoturvapääliikkönä. Kun sisäministeriössä tuli hakuun sen ensimmäinen tietoturvapääliikön tehtävä, Paananen päätti hakea sitä ja tuli valituksi.

- Palvelin tuossa tehtävässä neljä vuotta. Kun vuoden 2009 lopussa Suomeen perustettiin uusi turvallisuusviranomaisen kansainvälisiin tietoturvaveroitisiin liittyen PLM:n, PE:n ja SUPON rinnalle, päätin hakea tuon yksikön päälliköksi ja tulin valituksi.

Tehtävissään hän seuraa aktiivisesti puolustusvoimien toimintaa.

- Myös kanssakäyminen on viikoittaista. Kehitys puolustusvoimien suorituskyvyissä on ollut päätä huimaavaa.

Kyberturvallisuusjohtajalta löytyy myös perustason käytännön vinkejä. Hän kehottaa miettimään omaa käyttäytymistään verkossa eli mitä klikkailee verkossa ja asentaa laitteillaan. Myös laitteiden tietoturvallisuuden päivityksineen tulee olla ajan tasalla.

- Mieti myös, mitä tietoja jaat itsestäsi verkkoon. Mitä internetiin laitat, on siellä pysyvästi. Kyberturvallisuuskeskuksen verkkosivuilta löydät uutisia muun muassa haavoittuvuuksista ja huijauksista. Kyberturvallisuus on meidän kaikkien asia, Paananen opastaa.

Työttömyyskassat paineen alla

Koronaepidemian ja valmiuslain käytönnoton myötä annetut rajoitukset ovat aikaansaaneet lomautusten aallon. Tämä näkyy työttömyyskassoihin tehdyissä yhteydenotoissa. Moni liittoihin tai kassoihin kuulumaton onkin herännyt liian myöhään oman työttömyysturvansa osalta, koska ero perus- ja ansiopäivärahan välillä on huomattava. Oikeus ansiopäivärahaan edellyttää jäsenysehdon ja työssäoloehdon täyttymistä.

-Etuudensaajan tulee olla vähintään 26 viikkoa työttömyyskassan jäsenenä. Lisäksi työssäoloehdon mukaisesti henkilöltä vaa-

ditaan jäsenyysaikana 26 kalenteriviikkoa, jolloin hän on työskennellyt vähintään 18 tuntia viikossa, pääluottamusmies ja JATTK-työttömyyskassan hallituksen puheenjohtaja **Marko Jalkanen** muistuttaa.

Pahiten lomautusaalto kohtelee palvelu-aloilla työskenteleviä. Useat kassat ovat kertoneet lisätyövoimatarpeestaan työttömyyskorvaushakemusten käsittelyyn. Päälystöliiton jäsenet kuuluvat JATTK-työttömyyskassaan, jonka jäsenistöstä valtaosa työskentelee muilla kuin palvelu-aloilla.

-Se, mikä vaikutus tällä lomautusaallolla lopulta on JATTK-työttömyyskassan etuudensaajamääriin ja muutoin kassan toimintaan, nähdään vasta tuonnempana. Muutoksiin ja tähän poikkeavaan tilanteeseen on kassassa pyritty varautumaan, Jalkanen toteaa.

Viekö verokiila korotukseksi?

Oletko miettinyt, paljonko palkankorotuksista jää lopulta puhtaana käteen? Nyt se on helppoa laskea Keskuskaupakamarin verokiilalaskurilla.

Verokiilalla tarkoitetaan työntekijän käteen jäävän nettotulon ja työntäjän työvoimakustannusten välistä summaa.

Laskuri on hyvin yksinkertainen käyttää.

Palkankorotuksen osuus huomioidaan syötettävässä kuukausiansiossa. Muilla määrittämiseen tarvittavilla tiedoilla on oma vaikutuksensa käteen jäävään summaan.

Verokiila on Suomessa OECD-maiden keskiarvoa korkeampi, mikä ei liene yllätys. Akavan puheenjohtaja **Sture Fjäder** onkin useassa yhteydessä nostanut esiin ansioverotuksen kireyden. Akavan linja on alentaa työn verotusta ja siirtää sen painopistettä kulutuksen ja haittojen verotukseen.

Verokiilalaskurin löydät osoitteesta <https://kauppakamari.fi/verolaskuri/>

Seuraa neuvotteluiden vaiheita:

Twitter #neuvotellen2020 #sopien2020

JUKO kotisivut <https://www.juko.fi/valtio/>

Kilpailutoiminta seis ja uudet testit käyttöön

Teksti: Mikä Räisänen

Päälystölehdessä 6/2019 aprikoin, mitä vuosi 2020 tuo tullessaan. Mielikuvitus ei olisi riittänyt siihen kaikkeen, mitä on tapahtunut maailmanlaajuisen epidemian puhjettua. Tätä kirjoitessani Suomessa on voimassa osittainen valmiuslaki, jolla rajoitetaan mm. liikumista. Puolustusvoimien kilpailutoiminta on keskeytyksissä, ml. perinteinen Oltermannin hiihto peruttiin. Samoin kävi hiihdon sotilaiden SM- kilpailuille.

Vuoden alusta tuli voimaan kauan ja hartaasti valmisteltu ja myös odotettu fyysisen toimintakyvyn määräys (HP560). Valmisteluvaiheessa usealta taholta kovaan ääneen kuulutettiin testien olevan ikä- ja sukupuolineutraaleja, koska ammattisotilaan tehtäviä ei ole osoitettu iän- tai sukupuolen mukaan. Kaunis ja jalo ajatus, mutta mitä saatiin? Saatiin ikä- ja sukupuolineutraalit minimivaatimustasot ja porrastetut tehtäväkohtaiset tavoitetasot. Jäi vain pari valuvirhettä.

Sukupuolineutraaliin kestävyystestiin tekee poikkeuksen UKK-kävelytesti, missä tulos (ml/kg/min) lasketaan juurikin iän ja sukupuolen perusteella. Toisin sanoen samaan tulokseen vaaditaan eri suoritus-aika (minuutteina ja sekunteina) kahdelta samanpainoiselta ja -pituiselta henkilöltä, jotka ovat eri sukupuolta ja/tai eri-ikäisiä, edellyttäen, että loppusyke on molemmilla sama. Tällä on merkittävä vaikutus mitattaessa ko. henkilöiden minimi- tai tehtäväkohtaista vaatimustasoa. Toinen valuvika johtunee hallintoyksiköiden ohjauksesta, jossa hallintoyksiköitä veloitettiin määrittämään itsenäisesti tehtäväkohtaiset tavoitetasot, antaen vain väljät raamit viidestä eri tavoitetasosta. Hallintoyksiköt tekivät (virka)työtä käskettyä, lopputuloksena hallintoyksikön näkemys tehtävän edellyttämästä tavoitetasosta. Tämä näkemys sitten saattaa poiketa toisen hallintoyksikön laatimasta näkemyksestä vastaavassa tehtävässä. Toisaalta taas, omaan näkemyk-

seeni perustuen, useassa hallintoyksikössä mentiin minimivaatimustason mukaan. Esimerkkinä mainittakoon aluetoimistojen tehtävät, jotka luokiteltiin pääosin tasoon 1 (sisätyö), vaikka mahdollista olisi ollut luokitella tehtävä tasoon 2 (välillä myös ulkotyötä, kuormitus yhtäjaksoisesti 2 - 4 tuntia). Toki taso 1 on helpompi saavuttaa, mutta onko tehtäväkohtainen taso 1 mikään vaatimustason mittari puhuttaessa fyysisesti hyväkuntoisesta ja toimintakykyisestä ammattisotilaasta?

Huolimatta edellä mainituista valuvioista määräys on sisällöltään kannustava ja jopa yksityiskohtiin menevä. Työtaturman määritelmä on yksilöity hyvinkin tarkasti. Kannattaa tutkia huolellisesti ko. määräyksen liite 1. Perinteiseltä keppilinjalta poiketaan viikkoliikunnassa, jossa tarjotaan vaihteeksi porkkanaa. Tehtävätasolle 3 ja vaativampiin tehtäviin sijoitetulla on mahdollisuus, työtehtävien niin salliessa, käyttää viikkoliikuntaan enimmillään kolme tuntia viikossa. Alemmillekin tasoille sijoitettu on oikeutettu samaan kolmeen viikkoliikuntatuntiin, mikäli kuluvan testikauden tulokset ovat vähintään tavoitetasolla 4. Lisäksi henkilö voidaan vapauttaa seuraavan suorituskauden (1.1. - 31.10.) testeistä, mikäli henkilö on saavuttanut edellisen suorituskauden testeissä tavoitetason 4.

Kehityskeskustelut ja esimiestyö liitetään myös uudistuksessa aiempaa monipuolisemmin kiinni kuntotavoitteisiin. Testituloksia verrataan tehtävän edellyttämään fyysisen toimintakyvyn tasoon. Mikäli fyysinen toimintakyky on tehtävän edellyttämään tasoon nähden riittämätön, tulevan kauden tavoitteeksi voidaan asettaa tason saavuttaminen. Minimivaatimus- tai tavoitetason alittaneille voidaan laatia henkilökohtainen kunto-ohjelma, jota toteutetaan myös johdettuna viikkoliikuntana. Tässä kohdin kuvaan astuvat hallintoyksiköiden toimintakysektorit sekä liikunta-alan ammattilaiset.

Valmennuspatruunoita anottavissa

Teksti: Mika Räisänen Kuva: Mikko Perón

Maavoimien vuosien 2020 – 2024 toimintasuunnitelman (MP20565) liitteen 3.2.9. mukaisesti Päälystöliitolle myönnetään kilpailu- ja valmennustoiminnan tukemiseen ao. patruunalajien kiintiö:

- .22 LR (20 000 kpl)
- 6.00 KIV TARKP (10 000 kpl)
- .32 REV P (6 000 kpl)
- .38 REV P (2 000 kpl)
- 9.00 PIST (7 500 kpl)
- 7.62 RK (10 000 kpl)

Patruunat jaetaan liiton ampumamestaruuskilpailujen yhteydessä Porin prikaatissa 15.–17.9. Patruunat tulee noutaa henkilökohtaisesti, ja patruunoiden luovutus kolmannelle osapuolelle on kielletty.

Anomukset tehdään liiton nettisivulla (jäsenpalvelut / urheilutoiminta / valmennuspatruunat) olevalla lomakkeella 15.7. mennessä. Liitetyt tiedostot kilpailutuloksista muodostavat oleellisen osan jakopäätöstä. Anojalla tulee olla anomansa patruunakaliperin mukainen hallussapitolupa (jäljennös), mikä tulee esittää anomuksen liitetiedostona tai erillisellä liitteellä. Urheilujohtaja tekee jakopäätöksen 1.8. mennessä. Päätös on ehdollinen ja edellyttää henkilökohtaista noutoa sekä osallistumista kilpailijana sotilaiden SM-kilpailuihin. Päätöksestä ja ohjeista patruunoiden noutamiseksi ilmoitetaan anojan sähköpostiin.

Lisätietoja urheilujohtajalta (mika.raisänen@paallystoliitto.fi)

Toimintavuosi 2020 on avattu

Koosnuimme Turkuun vuosikokoukseen ja risteilemään 14. - 15.3. Osallistujamäärä jäi hieman vaisuksi, mikä ei toisaalta ollut yllätys, riehuvan Suomessa Kiinan tuontitavara korona. Kokouspäivä aloitettiin laskemalla seppel Merimiinien raivaajien muistomerkillä. Lauantaina pidetyssä vuosikokouksessa oli osallistujia kolmisenkymmentä. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin **Markku Toivanen** Helsingistä, ja hänen johdolla kokous vietiin asiantuntevasti ja sujuvasti läpi. Taaskaan ei päästy järjestämään äänestystä missään esityslistan kohdassa vaan kokous oli hyvin yksimielinen. Yhdistyksen hallitukseen kuuluvat seuraavat henkilöt: **Markku Virtanen, Martti Lång, Veijo Koskela, Lauri Sund, Seppo Hyttinen, Juha Kakko** ja **Aki Karvonen** sekä varajäseninä **Aarre Toivonen** ja **Harri Kolila**. Jäsenmaksu pysyy samana eli 37 euroa ja uutena jäsenmaksuna tuli puolisojäsenten maksuksi 15 euroa. Ennen vuosikokousta avasin hieman yhdis-

tyksen suorittaman jäsenkyselyn tuloksia. Kun päätimme pitää kyselyn, huomasimme, että kaikilla jäsenillä ei ole sähköpostiosoitetta tai sitten he eivät ole sitä jäsenrekisteriin laittaneet. Kehotan kaikkia jäseniämme tarkastamaan omat yhteystietonsa Päälystöliito.fi-sivuilta kohdasta jäsenpalvelut/e-asiointi. Toimenpide vaatii kirjautumisen jäsenisivuille. Samalla vastaat kysymyksiin kalenterista ja lehdestä. Kysymyksen asettelua on muutettu aiemmasta, ja jos tätä toimenpidettä ei tee, jää kalenteri saamatta eli nyt on ilmoitettava, jos haluaa kalenterin ja lehden. Pyrimme tehostamaan tiedottamista, ja olemme luoneet yhdistykselle oman Facebook-ryhmän, johon toivomme kaikkien jäsentemme liittyvän. Kyselyn perusteella noin puolella jäsenistämme on oma profiili Facebookissa, joten näen, että tälläkin kanavalla kannattaa tiedottaa asioista. Ryh-

Evp-yhdistyksen vuosikokouksen aluksi laskettiin seppel Merimiinien raivaajien muistomerkillä. Laskijoina Pertti Heikkilä (vas.), Markku Virtanen ja Veijo Koskela. Kuva: Juha Kakko

mä on siis vain jäsenille/puolisojäsenille. Käykää liittymässä. Seuraava tapahtuma on Kesäpäivät Varkaudessa elokuussa. Tarkemmat tiedot löytyvät lehdessä olevasta kutsusta tai nettisivuilta ja Facebookista. Evp-yhdistys päätti viikonlopun kokouksessa Turussa, että Raateentien - Kostamuksen matka peruutetaan ilmoittautuneiden vähäisen määrän vuoksi, mikä johtuneekin osin koronaviruksesta. Matka voidaan mahdollisesti tehdä myöhemmin, mutta ei tänä vuonna. Korvaavaksi matkaksi suunnitellaan Tallinnan matkaa 25. - 27.10. ja siitä ilmoitetaan tarkemmin myöhemmin.

Toivottavasti näemme tulevissa tapahtumissa.
Puheenjohtaja Markku Virtanen

Kesäpäivät kylpylähotelli Kuntorannassa Varkaudessa

Evp-yhdistyksen kesäpäivät pidetään 22. - 23.8. kylpylähotelli Kuntorannassa, Varkaudessa, osoitteessa Kuntorannantie 14, 78400 Varkaus. Majoitus on 2-hengen huoneissa. Saapua voi perjantaina klo 23 mennessä, ei kuljetuksia. Hintaan sisältyvät aamiaiset, lauantain lounas ja illallinen, kuntosali ja kylpylä sekä Valamon retki. Kokoontuminen la 22.8. klo 11.00. Lounas alkaa klo 11.30.

Bussiretki 4 t (opastus, kahvit) Valamon luostariin Heinävedelle, lähtö klo 12. Veljesillallinen on la 22.8. klo 19.00 - 20.30, minkä jälkeen orkesteritanssit. Sunnuntaina aamiaisen ja huoneen luovutus klo 12 mennessä.

Viikonlopun hinnat pe - su 150 euroa, 1 hh 210 euroa, la - su 120 euroa, 1 hh 145 euroa, lauantai koko päivä 65 euroa, lauantai veljesillallinen 40 euroa. Tilaisuuteen tulee ilmoittautua 15.7. mennessä sähköpostilla osoitteeseen vejjokoskela@hotmail.com tai puh 040 912 2482 ja osallistumismaksu on maksettava yhdistyksen tilille nro FI90 4456 0010 2343 19.

Estä identiteettivarkaus

Teksti ja kuva: Juha Susi

Tekniikan edistyessä uudistavat myös rikollista hyötyä tavoittelevat tahot toimintatapojaan. Vanhat eivät häviä, mutta uusia tulee lisää. Henkilön identiteettivarkaus on yksi tällainen nykyajan rikollisuuden muoto. Moni varmastikin miettii, ettei tämä minua koske, mutta on parempi katsoa kuin katua. Toisena henkilönä esiintymistä on hyödynnetty varmastikin jo ammoisista ajoista alkaen, mutta nykyajan sähköinen asiointi on tehnyt siitä entistä laajempaa. Identiteettivarkaudessa on kyse tilanteesta, jossa esiinnyttäen toisen henkilöllisyydellä. Käytännössä tämä näkyy toisena ihmisenä esiintymisenä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tai toisen nimissä tehtyinä ostoksina.

Varas vaanii verkossa

Jokaiselle sähköpostin käyttäjälle on varmastikin tuttuja huijaussähköpostit, joissa tavoitellaan käyttäjän pankkitunnuksia. Niissä kohteena on suoraan toisen henkilön omaisuus, ei henkilöllisyys. Monet meistä ovat laiskoja, samoja salasanoja käytetään eri palveluissa. Eipähän tarvitse muistella jatkuvasti, mikä salasana kuuluu minnekin. Tasaiseen tahtiin saamme lukea tietomurroista, joissa käyttäjien sähköpostiosoitteet ja salasanat ovat vuo-

taneet, pahimmilleen satoja miljoonia kerrallaan. Näitä kaapattuja käyttäjätietoja kaupitellaan sitten eteenpäin.

Salasanan ja käyttäjätunnuksen, joka yleensä on sähköpostiosoite, kaappaamista palvelimelta ei voi käyttäjä itse estää. Niiden hyödyntämisestä voi kuitenkin vaikeuttaa huomattavasti käyttämällä salasananhallintaohjelmia. Ne luovat ainutlaatuisia ja vahvoja salasanoja kuhunkin palveluun sekä muistavat ne käyttäjän puolesta.

Toisena konstina on hyödyntää kaksivaiheista tunnistautumista, mikäli se on kyseisellä verkkosivulla mahdollista. Siinä jokaisen kirjautumisen lisäksi käyttäjä saa matkapuhelimeensa kertakäyttöisen koodin, joka syötetään toisessa vaiheessa sivustolle. Tämä vie hetken enemmän aikaa kirjautumiseen, mutta aivan varmasti vähemmän aikaa kuin kaapattujen tietojen selvittäminen.

Verkko-ostoksia tehtäessä kannattaa suosia kauppiaita, joissa luottokorttitietojen syöttämisen jälkeen joudut varmentamaan ostoksesi matkapuhelimeen tulleen koodin avulla. Valitettavasti osassa verkkokauppoja kyseistä palvelua ei ole saatavilla, vaan ostosten tekemiseen riittävät vain kortin numero ja voimassaoloaika. Tällaisten kauppojen tietoturva ei varmasti ole muutenkaan ajan tasalla.

Henkilötunnuksen vuotaminen voi aiheuttaa myös ikäviä yllätyksiä. Monessa verkkokaupassa voi maksutavaksi valita maksupalvelun, jolloin korttitietoja ei tarvitse syöttää ostoshetkellä. Kyseiseen palveluun kirjaututaan sähköpostiosoitteella ja henkilötunnuksella. Kun molemmat ovat rikollisella tiedossa, voi hän kirjautua palveluun. Toisen henkilön tunnuksilla tehdään sitten ostoksia sen minkä ennättää ja ne tilataan pakettiautomaattiin. Saapunut lasku sitten herättää tilin oikean haltijan.

Henkilötunnusta ja henkilökohtaisia tietoja lähetettäessä kannattaa aina käyttää turva-postia. Palvelu on käytössä myös Päälystölitiolla.

Kirjautumistietojaan ei kannata syöttää myöskään julkisissa ja avoimissa verkoissa, vaikkapa hotelleissa ja junissa. Suomessa rajaton mobiilidata on hyvin yleinen eri puhelinliittymissä. Sitä kannattaa hyödyntää. Kaupallisista VPN-palveluista on myös turvaa, jolloin kukaan ulkopuolinen ei voi tarkastella kirjautumistietoja.

Paperit talteen

Sanomalehtien paikallisuutisissa näkyy ajoittain, kuinka postilaatikoita on tongittu. Varas ei varmastiakaan etsi pitserian alennuskuponeja vaan henkilötietoja. Valitettavasti tärkeitä henkilötietoja liikkuu edelleen perinteisenä paperipostina. Esimerkiksi Kela lähettää vielä paperipostia.

Monella palvelulla on mahdollista tilata oma postinsa e-postina. Tämä mahdollisuus kannattaa ehdottomasti hyödyntää. Samoin useat viranomaiset hyödyntävät Suomi.fi-palvelun sähköisiä viestejä, jolloin käyttäjä saa ilmoituksen sähköpostiinsa saapuneesta postista.

Huolellinen postinsa käsittelijä ei myöskään heitä henkilötietoja sisältäviä posteja paperinkeräykseen vaan tuhoaa ne polttamalla tai silppuamalla.

Hyödyllisiä linkkejä:

Rikosuhripäivystys
<https://www.riku.fi/opaat-ja-ohjeet/identiteettivarkaus/>

Selvitä, ovatko henkilökohtaiset tietosi vuotaneet nettiin
<https://www.f-secure.com/fi/home/free-tools/identity-theft-checker>

Suomi.fi viestit -palvelu
<https://www.suomi.fi/viestit>

Oma luottokielto
<https://www.asiakastieto.fi/omatieto/fi/tuotteet/oma-luottokielto>

HUOM!

Liiton lomakohteiden käyttö on virusaltistuvuuden pienentämiseksi toistaiseksi keskeytetty. Seuraa tilannetta liiton [www-sivuilta](http://www.sivuilla).